



XUDAFƏRİN

“Xudafərin harayından qalan mən!..”



Qəzet 1932-ci ildən çıxır № 03-04 (6883-6884) 16 may 2024-cü il



İlham Əliyev və Mehriban Əliyeva ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər

Mayın 10-da xalqımızın xilaskar oğlu Heydər Əliyevin anadan olmasının 99-cu ildönümü günündə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Fəxri xiyabanda Ümummilli Liderin məzarını ziyarət ediblər.

Prezident İlham Əliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarı önünə əklil qoydu, Ulu Öndərin xatirəsini ehtiramla andı.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndi.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri də ulu öndər Heydər Əliyevin məzarı önünə gül dəstələri qoydular.

Sonra dövlətimizin başçısı və ailə üzvləri Ulu Öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın xatirəsini yad edərək məzarı üzərinə gül dəstələri qoydular.

Görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin və tanınmış həkim-alim Tamerlan Əliyevin məzarları üzərinə də gül dəstələri düzüldü.

Heydər Əlirza oğlu Əliyev 1923-cü il

mayın 10-da Azərbaycanın Naxçıvan şəhərində anadan olub. O, 1939-cu ildə Naxçıvan Pedaqoji Texnikumunu bitirdikdən sonra Azərbaycan Sənaye İnstitutunun (indiki Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası) memarlıq fakültəsində təhsil alıb. Başlanan müharibə ona təhsilini başa çatdırmağa imkan verməyib.

1941-ci ildən Heydər Əliyev Naxçıvan MSSR Xalq Daxili İşlər Komissarlığında və Naxçıvan MSSR Xalq Komissarları Sovetində şöbə müdiri vəzifəsində işləyib və 1944-cü ildə dövlət təhlükəsizliyi orqanlarında işə göndərilib.

Bu dövrdən təhlükəsizlik orqanları sistemində çalışan Heydər Əliyev 1964-cü ildən Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsi sədrinin müavini, 1967-ci ildən isə sədri vəzifəsində işləyib, general-mayor rütbəsinə qədər yüksəlib.

Həmin illərdə o, Leninqrad şəhərində (indiki Sankt-Peterburq) xüsusi ali təhsil alıb. 1957-ci ildə isə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirib.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatirəsi anıldı



brayıl rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov, idarə, müəssisə, təşkilatların rəhbərləri və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Heydər Əliyev adına mədəniyyət və istirahət parkında Ümummilli liderin abidəsi önünə gül-çiçək dəstələri qoyaraq xatirəsini dərin ehtiramla yad ediblər.

İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov xalqımızın böyük oğlu, müasir, müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyəti barədə iştirakçılara geniş məlumat verib. Nətiq bildirib ki, böyük və mənalı ömrünü xalqına, Azərbaycanın möhkəmlənməsinə və yüksəlişinə həsr etmiş Ulu Öndər Heydər Əliyev özünün siyasi fəhmi və müdriqliyi ilə zəngin dövlətçilik məktəbi, yüksək idarəçilik ənənəsi yaradıb. Böyük şəxsiyyətin yaratdığı dövlət idarəçiliyi məktəbi müstəqilliyimizi qorumaq, Vətənə, xalqa, dövlətçiliyə sədaqətlə xidmət etmək və bu yolda canını belə esirgəməmək kimi dəyərlərdən qaçınmaq.

10 may 2024-cü il tarixdə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, dahi şəxsiyyət, dünya şöhrətli siyasi xadim Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci ildönümü qeyd olunub. Tədbirdə Cə

Tədbir mədəniyyət və istirahət parkında həmişəyaşıl ağacların və bezək güllərinin ekilməsi ilə davam etdirilib.





Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının səyyar qəbulları 9 sayılı Cəbrayıl qəsəbəsində Xəzər rayonunda

16 may 2024-cü il tarixdə Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov qəbul qrafikinə uyğun olaraq növbəti səyyar qəbulu 9 sayılı Cəbrayıl qəsəbəsində keçirib. Qəbulda rayon icra hakimiyyəti aparatının məsul əməkdaşları, idarə və müəssisələrin rəhbərləri, qəsəbə sakinləri iştirak ediblər.

nin səlahiyyətlərinə aid olan məsələlərin yerində həll olunmasına dair göstəriş verib, səlahiyyətləri xaricində olan məsələlər barədə aidiyyəti qurumlara rəsmi müraciətlərin olunmasını tapşırıb, heç bir müraciətin diqqətdən kənar qalmayacağını və qaldırılan bütün məsələlərin şəxsi nəzarətində olduğunu qeyd edib. Qəbulda iştirak edən sakinlər



Rayon rəhbəri bildirib ki, yerlərdə səyyar görüşlərin keçirilməsində məqsəd vətəndaşların gündəlik qayğı və problemlərinin öyrənilməsi, onları narahat edən məsələlərin yerində araşdırılması və qaldırılan məsələlərin həllinə nail olunmasıdır. Qəbulda icra başçısı bütün müraciətlərə həssas yanaşaraq, sakinlərin istək və qayğılarını dinləyib, icra hakimiyyəti-

əhalinin problemlərinin həll edilməsi məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərdən məmnun qaldıqlarını bildirərək, yüksək diqqət və qayğıya görə ölkə Prezidenti İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.



Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov 06 may 2024-cü il tarixdə Bakı şəhəri, Xəzər rayonunda yerləşən Quycaq kənd tam orta məktəbində rayon sakinləri ilə səyyar qəbul keçirib. Səyyar qəbulda rayon icra Hakimiyyəti başçısı aparatının məsul əməkdaşları və rayon sakinləri iştirak ediblər.

İcra başçısı çıxış edərək bildirib ki, yerlərdə səyyar görüşlərin keçirilməsində məqsəd vətəndaşların problemlərinin öyrənilməsi, onları narahat edən məsələlərin yerində araşdırılması və qaldırılan məsələlərin ədalətli həllinə nail olunmasıdır. Rayon rəhbəri ölkəmizdə sosial-iq-

tisadi sahədə qazanılan uğurlardan, eləcə də işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan abadlıq, quruculuq işlərindən və əhalinin sosial problemlərinin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdən rayon sakinlərinə ətraflı məlumat verib.

Səyyar qəbul zamanı vətəndaşların təklif, müraciət və şikayətləri dinlənilib, icra hakimiyyətinin səlahiyyətlərinə aid olan məsələlərin yerində həll olunmasına rayon rəhbəri tərəfindən göstərişlər verilib, araşdırılmasına ehtiyac olan məsələlər nəzarətə götürülüb.

Rayon sakinləri onların müraciətlərinə diqqət və həssaslıqla yanaşıldığı üçün ölkə başçısına və rayon rəhbərliyinə öz minnətdarlıqlarını bildiriblər.

“Ölməyən şəhid ömrü” kitabının təqdimatı



03 may 2024-cü il tarixdə Kürdəmir rayonunda fəaliyyət göstərən Ağdam rayonun 153 nömrəli tam orta məktəbində Vətən müharibəsi şəhidi, əslən Cəbrayıl rayonunun Soltanlı kəndindən olan Əliyev Ziyadxan İbrahim oğlunun həyat və döyüş yoluna həsr edilmiş şair Abdüləziz Xanəhmədovun "Ölməyən şəhid ömrü" kitabının təqdimat mərasimi keçirilib. Mərasimdə Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Fəridə İbayeva, Kürdəmir Rayon İcra Hakimiyyətlərinin məsul əməkdaşları, yazarlar, müharibə əlilləri,

veteranlar, şəhid ailələri, ictimaiyyət nümayəndələri, məktəbin müəllim və şagird kollektivi iştirak ediblər.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Şəhidlər xiyabanında şəhidin məzarını ziyarət edərək önünə tər güllər qoyub və ehtiramlarını bildiriblər.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayan tədbirdə ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi uğrunda canından keçmiş şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Təqdimat mərasimində çıxış edənlər ölkəmizin suve-

renliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canını fəda etmiş Azərbaycan oğullarının qəhrəmanlıq dolu həyat hekayələrinin böyüməkdə olan gənclərə bir örnək olduğunu söyləyərək, bu mövzuda qələmə alınan əsərlərin əhəmiyyətindən danışdı. Kitabın müəllifi A.Xanəhmədovlu Vətən müharibəsinin qəhrəman şəhidi Ziyadxan Əliyevə və onun ailəsinə yaxından bələd olduğunu, şəhidi yalnız döyüş şücaəti ilə deyil, ailə qayğıları, təhsil illəri dövründən tanıdığını və poemanı bu xatirələr əsasında qələmə aldığını qeyd edib.

Şəhidin ailə üzvləri Ziyadxan Əliyevlə bağlı xatirələrini bölüşərək, müəllifə, tədbirin təşkil olunmasında əməyi olan hər kəsə və qonaqlara təşəkkür ediblər.

Tədbirin sonunda məktəbin şagirdlərinin ifasında poemadan hazırlanmış kompozisiya dinlənilib və A.Xanəhmədovlunun müəllifi olduğu "Ölməyən şəhid ömrü" kitabı qonaqlara hədiyyə olunub.

“Təbiəti sevak və qoruyaq” mövzusunda tədbir keçirilib



15 may 2024-cü il tarixdə 2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi ilə əlaqədar rayonun 1 sayılı uşaq bağçasında "Təbiəti sevak və qoruyaq" mövzusunda tədbir keçirilib. Tədbirdə rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Fəridə İbayeva, bağçanın kollektivi və körpə fidanlar iştirak ediblər.

Tədbir çərçivəsində "Təbiəti sevak və qoruyaq" mövzusunda məşğələ keçirilib, daha sonra fidan balalar rəngarəng proqramla çıxış edərək təbiətə aid şeirlər söyləyib, mahnılar oxuyub, dibçəklərə güllər əkiblər.

Uşaq bağçasının müdiri İpəknaz Ağayeva bildirib ki, belə tədbirlərin keçirilməsində məqsəd ictimaiyyətin diqqətini ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasına, yaşıllıqların artırılmasına yönəltmək, ekoloji tarazlığı bərpa etmək, uşaqlara kiçik yaşlarından təbiətə qayğı hissini aşılamaqdan ibarətdir.



13 - 16 may 2024-cü ildə Türkiyə Cumhuriyyətinin İstanbul şəhərindəki Yeditepe Universiteti və "İlteriş" Vəqfinin təşkilatçılığı ilə keçirilən "Dünya tarixində qırçaqlar" Beynəlxalq Simpoziumunda Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin "Fondların uçuğu və elmi təsnifatı" şöbəsinin böyük elmi işçisi, t.ü.f.d. Aygün Məmmədova və AMEA Folklor İnstitutunun "Mifologiya" şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, fil.ü.f.d., dosent Şakir Albalyev iştirak ediblər.

Aygün Məmmədova "Kafkasya ötesində kıpçaqlar: İldenizli Sikkələrinin Orta Çağ Kıp-

Azərbaycan alimləri Beynəlxalq Simpoziumda

çak Para Tarihi Açısından Önemi" (Qafqazdan öncəki kıpçaqlar: orta əsrlərdə kıpçaq pul tarixi baxımından Eldənizli sikkələrinin önemi)mövzusunda olan türk dilində etdiyi məruzəsində müasir numizmatik tədqiqatlarla əsasən Azərbaycan Atabəyləri (Eldənizlər) dövrünə aid sikkələrin səciyyəvi xüsusiyyətləri, təsnifatı, dövrün yerli pul təsərrüfatı və ticarət əlaqələri haqqında danışmışdır.

Maraqlı müzakirələrlə keçən simpozium-



da Türkiyə, Rusiya, Kanada, Çexiya, Bolqarıstan, Tatarıstan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan kimi ölkələrin nüfuzlu alimləri iştirak edirdilər. Məruzə iştirakçılarına sonda sertifikatlar təqdim edildi.

Azərbaycan alimləri elmi nəşrlərini Yeditepe Universitetinin kitabxanasına və simpozium iştirakçılarına hədiyyə etdilər.

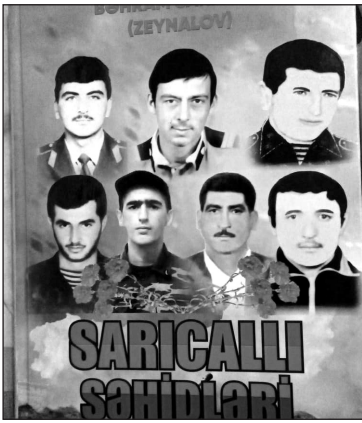
Mədəni proqram çərçivəsində İstan



bul şəhərindəki müxtəlif tarixi abidələr (Topçaqı Muzeyi, Sultan Ahmet Cəməsi) ziyarət edildi və "Boğaz turu"nda (Bosfor boğazı və Mərmərə dənizi) Asiyadan Avropaya və Avropadan Asiyaya əyləncəli dəniz gəzintisi təşkil edildi.

"Xudafərin"

Sarıcallı şəhidləri



Şair-publisist Bəhram Zeynalovun "Sarıcallı şəhidləri" kitabı (Bakı, Elm və təhsil, 2022) doğma Sarıcallı kəndinin vətənpərvər övladı Afər Rza oğlu Hacıyevin xeyriyyəçiliyi ilə işıq üzü görmüşdür. Yüksək tərtibatda və nəfis şəkildə çap olunmuş kitabda Sarıcallı kəndindən olan beş şəhid və iki əsir düşmüş insan haqqında danışılır. Müəllif çox doğru olaraq şəhidlərdən bəhs edən bu kitabda erməni kimi qəddar düşmənin girovunda olan iki şəxsi də kəndin şəhidlərinin sırasında təqdim etmişdir. Belə ki, mənfur ermənilər elə qanıqıcı təbiətə malikdirlər ki, onların vəhşi pəncəsinə keçən kəs oradan canını sağ qurtara bilməz. O ki qaldı aradan on illər ötmüş ola... Bu mənada kənd

din beş şəhidi ilə yanaşı düşmən əlinə girov düşən iki mülki vətəndaşın da taleyi elə şəhid qisməti ilə eynidir...

Bu məntiqdən çıxış etdikdə Sarıcallı kəndinin yeddi şəhid övladı var -Əliyev Vüqar Zülfüqar oğlu (26.09.1969 - may 1992), Qasımov İlham Qasım oğlu (1967 - 28.06.1992), Hüseynov İsmət Məhəmməd oğlu (1975 - 1993, itkin), Fətullayev Nürəddin Məhəmmədəli oğlu (30.06.1973 - 15.08.1993), İbrahimov Mahmud Azər oğlu (03.09.1997 - 02.04.2016) və girovlar - Əliyev Piri Dilavər oğlu (1937-ci il təvəllüdü) və Hacıyev Ramiz Əyyub oğlu (1962-ci il təvəllüdü).

Bəhram Zeynalov - Sarıcallı bir publisist kimi bu şəhidlərin yığcam tərcümeyi-halını verməklə onların rəsmən kimlikləri barədə oxucularda müəyyən təsəvvür formalaşdırmış-

dır. Eyni zamanda şəhidləri yaxından tanıyan bir həmkəndli kimi onların həyatdakı canlı və real portretlərini yaratmışdır. Bununla bərabər bu itkin və şəhidlərin doğmaları ilə ünsiyyətdə olmuş, onların öz doğmaları ilə bağlı təəssüratlarını, ürək sözlərini də kitabda əks etdirmişdir. Bütün bunlar isə kitabda əksini tapmış Sarıcallı şəhidlərinin hər biri haqqında oxuculara bitkin və əhatəli, dolğun məlumatlar yaratmağa xidmət edir, kitabın oxunaqlılığını artırır. "Heç kim unudulmur, heç nə yaddan çıxmır" kəlamının işığı ilə hərəkət edən Bəhram Zeynalov bu kitabı ilə şəhidlərin xatirəsinə əbədi heykəl ucaltmışdır. İnanırıq ki, müəllifin bu kitabı həm bu günkü, həm də gələcək nəsillər üçün öz dəyərini əbədi qoruyub saxlayacaqdır.

Çapar KAZIMLI

2024-cü ilin yanvar-mart aylarında Cəbrayıl rayonunun sosial-iqtisadi inkişafı haqqında

Ümumi məhsul buraxılışı. 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında Cəbrayıl rayonunda iqtisadiyyatın əsas sahələri üzrə (sənaye, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, tikinti, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, informasiya və rabitə) məhsul buraxılışı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 27,0 faiz azalaraq 83288,2 min manat olmuşdur. İstehsal edilmiş məhsulun rayon əhalisinin hər nəfərinə düşən dəyəri 1138 manat təşkil etmişdir.

2024-cü ilin yanvar-mart aylarında məhsul buraxılışının ümumi həcmünün 2023-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən azalması tikinti, informasiya və rabitə, sənaye sahələrinin hesabına olmuşdur.

Məhsulun 76755,1 min manatı tikintidə, 5352,5 min manatı kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahəsində, 972,6 min manatı sənaye, 156,9 min manatı nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahəsində, 51,1 min manatı isə informasiya və rabitə sahələrində istehsal olmuşdur.

Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə müqayisəli qiymətlərlə məhsul istehsalı tikinti sahəsində 29,2 faiz, informasiya və rabitə sahəsində 30,8 faiz, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahəsində 4,9, sənaye sahəsində isə 2,0 faiz azalmış, kənd təsərrüfatında isə 1,5 faiz artmışdır.

Ərazisi və əhalisi. Cəbrayıl rayonunun ərazisi 1,05 min kvadrat kilometr, əhalisinin sıxlığı isə bir kvadrat kilometrə 70 nəfər təşkil edir.

2024-cü ilin 01 aprel vəziyyətinə rayonun əhalisi 73.2 min nəfər olmuş (o cümlədən şəhər əhalisi 11,4 min nəfər, kənd əhalisi 61,8 min nəfər) və 2024-cü ilin əvvəlindən 95 nəfər, ya-

xud 0,1 faiz artmışdır. Rayon əhalisinin ümumi sayından 49,8 faizini kişilər (36,5 min nəfər), 50,2 faizini qadınlar (36,7 min nəfər) təşkil edir. Əhalinin 22,0 faizi 0-14 yaşda (16,1 min nəfər), 68,9 faizi 15-64 yaşda (50,5 min nəfər), 9,1 faizi (6,6 min nəfər) 65 və yuxarı yaşda olanlardır. Əhalinin 23,4 faizini (17,1 min nəfər) 14-29 yaşda olan yeniyetmələr və gənclər təşkil edir.

2024-cü ilin yanvar-mart aylarında 199 nəfər doğulan qeydə alınmışdır. 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər min nəfərinə hesabı ilə doğulanların sayı 0,1 faiz azalmışdır. İlin əvvəlindən ölənlərin sayı isə 104 nəfər olmuşdur. 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər min nəfərinə ölənlərin sayı 0,1 faiz azalmışdır.

2024-cü ilin yanvar-mart aylarında rayonda 86 nikah bağlanmış və 33 boşanma halı qeydə alınmışdır. Əhalinin hər min nəfərinə hesabı ilə 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə nikahların sayı sabit qalmış, boşanmaların sayı isə 0,1 faiz azalmışdır.

2024-cü ilin yanvar-mart aylarında rayon ərazisinə daimi yaşamaq üçün gələn və qeydiyyatdan çıxan olmamışdır.

Əmək. İşləyən və işsiz əhalini əhatə edən iqtisadi fəal əhali 01 aprel 2024-cü il tarixinə 41,3 min nəfər olmuş, 15 və yuxarı yaşda olan əmək qabiliyyətli əhali rayon əhalisinin 71,0 faizini təşkil etmişdir. İqtisadi fəal əhalinin tərkibində məşğul olanların xüsusi çəkisi 93,6 faiz olmuşdur.

2024-cü ilin yanvar-mart aylarında rayonun iqtisadiyyatında muzda

çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 729,7 manat, əvvəlki ilin müvafiq dövründə isə 675,4 manat təşkil etmişdir. Orta aylıq nominal əməkhaqqı ötən ilin üç ayı ilə müqayisədə 8,1 faiz çox olmuşdur.

Yeni iş yeri. 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında rayonda 32 vahid yeni iş yeri açılmışdır ki, onlardan hamısı daimi yeni iş yeri olmuşdur. Açılan yeni iş yerlərindən 19 vahid mövcud müəssisə və təşkilatların, 13 vahid isə yeni açılmış müəssisə və təşkilatların payına düşür.

Sənaye. 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında mövcud olan 4 sənaye müəssisəsi fəaliyyət göstərmişdir.

2024-cü ilin yanvar-mart aylarında istehsal olunmuş malların, yerinə yetirilmiş iş və xidmətlərin dəyəri faktiki qiymətlərlə 972,6 min manat, ötən ilin müvafiq dövründə 982,5 min manat olmuş və müqayisəli qiymətlərlə 2,0 faiz azalmışdır.

Sənaye fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisələr üzrə 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında hesablanmış əməkhaqqı fondu 279,2 min manat olmuşdur. Ötən ilin müvafiq dövründə bu göstərici 267,8 min manat olmuşdur. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əməkhaqqı fondu 4,3 faiz artmışdır.

Bir işçiyə düşən orta aylıq nominal əməkhaqqı 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında 601,8 manat, ötən ilin müvafiq dövründə 561,5 manat olmuşdur. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə nominal əməkhaqqı 7,2 faiz çox olmuşdur.

Tikinti. Tikinti təşkilatlarının 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında öz gücləri ilə yerinə yetirdikləri podrat

işlərinin dəyəri 76755,1 min manat olmuşdur. Tikinti podrat işlərinin 76280,1 min manatını yenidənqurma, əsaslı tikinti işləri, 377,7 min manatını cari təmir işləri, 97,3 min manatını isə sair işlər təşkil etmişdir.

Ötən ilin müvafiq dövründə yerinə yetirilmiş podrat işlərinin dəyəri 108380,7 min manat olmuşdur. Həsabat dövründə yerinə yetirilmiş podrat işlərinin həcmi ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 31625,6 min manat və ya 29,2 faiz az olmuşdur.

Tikinti təşkilatlarında hesabat dövrünə işçilərin sayı 91 nəfər olmuşdur ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 25,7 faiz azdır. Onlara 146,8 min manat əməkhaqqı fondu hesablanmış və bir işçiyə düşən orta aylıq nominal əməkhaqqı 535,7 manat olmuşdur. Ötən ilin müvafiq dövründə isə tikinti təşkilatlarında 123 nəfər çalışmış, onlara 181,0 min manat əməkhaqqı fondu hesablanmış və bir işçiyə düşən orta aylıq nominal əməkhaqqı 490,5 manat olmuşdur. Hesabat dövründə bir işçiyə düşən orta aylıq nominal əməkhaqqı ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 9,2 faiz çox olmuşdur.

Kənd təsərrüfatı. 2023-cü ildə yazlıq əkinlərin cəmi 1156 hektar, 2024-cü ildə isə 69,0 faiz azalaraq 358 hektar olmuşdur. Əkin sahələrinin 12,0 hektarı yazlıq buğda, 32,0 hektarı tərəvəz, 34,0 hektarı kartof və 280,0 hektarı yazlıq yonca bitkiləri təşkil edir.

01 aprel 2024-cü il tarixinə heyvandarlıq sahəsində bütün təsərrüfat kateqoriyalarında 10945 baş iri buy-

nuzlu mal-qara, o cümlədən 4310 baş inək və camış, 86205 baş qoyun və keçisi mövcud olmuşdur.

01 aprel 2024-cü il tarixinə mövcud olan mal-qaranın sayı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə iri buynuzlu mal-qaranın sayı 44 baş, o cümlədən inək və camışların sayı 87 baş artmış, qoyun və keçilərin sayı isə 7328 baş azalmışdır.

Həsabat dövründə ət istehsalı 509 ton (diri çəkiddə), süd istehsalı 2064 ton, yumurta istehsalı 1410 min ədəd olmuş və əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ət istehsalı 5 ton, süd istehsalı 39 ton, yumurta istehsalı isə 40 min ədəd artmışdır.

Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı. Nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisələr və fiziki şəxslər tərəfindən 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında 124,5 min manat sərmişin, 26,9 min manat yük, 5,5 min manat dəyərinə isə poçt daşınmaları olmuşdur. Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahəsində 156,9 min manatlıq sərmişin, yük və poçt daşınması olmuşdur ki, bu da əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,3 min manat və ya 0,8 faiz çox olmuşdur.

Informasiya və rabitə. 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında informasiya və rabitə sahəsində görülən işlərin dəyəri 51,1 min manat olmuşdur. Əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə informasiya və rabitə sahəsində görülən işlərin dəyəri 22,7 min manat və ya 30,8 faiz az olmuşdur.

Sahib SÜLEYMANOV, Cəbrayıl Rayon Statistika İdarəsinin reisi.



Rayon ağsaqqallarının Cəbrayıl səfəri



Ulu Öndər Heydər Əliyev deyirdi ki, ağsaqqallar Azərbaycan xalqının mənəvi sərvətidir. Əlbəttə ki, bu sözləri dahi şəxsiyyət əbəs yerə söyləməzdi. Çünki Azərbaycan xalqının dünyagörüşü fəlsəfəsində tarixi minillərə söykənən ağsaqqallıq institutu daim fəaliyyətdə olub və bir xalq olaraq yaşamağımız üçün ağsaqqallarımızın mühüm xidmətləri olub. Bu məntiqin ifadəsidir ki, mayın 4-də Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və rayonun Ağsaqqallar Şurasının birgə təşəbbüsü sayəsində bir qrup Cəbrayıl ağsaqqalının rayona səfəri təşkil olunmuşdu. Bakıdan avtobusa əyləşib yola düşəndə rayonun Ağsaqqallar Şurasının sədri Vaqif Məhərrəmov səfər iştirakçılarında məlumat verdi ki, məqsədimiz Cəbrayıl rayonu ərazisində başlanılan mədəni quruculuq-tikinti işləri ilə yerindəcə maraqlanıb tanış olmaqdır. Buna görə də Soltanlı, Şükürbəyli, Horovlu kəndlərində və rayon mərkəzində aparılan abadlıq-tikinti işlərinə baxacağıq. Aparılan işlərin vəziyyəti ilə maraqlanacağıq.

Daha sonra Vaqif Məhərrəmov yolboyu getdiyimiz müddətdə ayrı-ayrı ağsaqqallara söz verdi və beləliklə, yol gedə-gedə sanki avtobusun içərisi bir səyyar iclas - məşvərət zalına döndü. Rayon Ağsaqqallar Şurasının fəxri sədri

dünyasına səyahət idi bu.

Əbəs yerə deməyiblər ki, yol böyüyündü, su kiçiyin. Bu mənada mən yaşca avtobusdakılardan gənc olduğuma görə bu ağsaqqallar keçib-gəlmiş olduqları rəngarəng həyat yollarından söz açıdıqca, mən də heyranlıqla onlara qulaq asıb, sanki su içmiş kimi könlümə söz-söhbətlər sərin su kimi süzülürdü, məcazi-frazeoloji dey-



imlə ifadə eləsək, ağzıma su alıb (sakitcə) durmuşdum. Bəli, yol böyüyün idi - böyükler getdikləri keşməkeşli yolları ümumiləşdirib dilə gətirirdilər. Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik fəaliyyətindən, möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyevin müzəffər Ali Baş Komandan kimi sərkərdəliyi altında xalqımızın igidlərinin 44 gündə

tobusa minməyi ilə rəsmi iclas zalını xatırladan avtobusumuzun içərisində bir başqa ovqat da əlavə elədi. Bizimlə salamlayıb, özü ilə götürdüyü çantasından qarmonunu çıxartdı. Bu dəfə bu qarmonu tamam fərqli bir əhval-ruhiyyə ilə özümlə götürmüşəm dedi. Oturdudan sonra barmaqları qarmonun şirmayı dillərində gezdi, "Qalmaz belə qalmaz dünya" musiqisinin səsi avtosalonu yayılmağa başladı. 30 il Qarabağımızın, Cəbrayılımızın həsrətinə binaən dinləmişik bu mahnını kövrələ-kövrələ, ümidimizi itirmədən. İndi də kövrəkliliklə qulaq asırdıq, doğrudan da, qalmamış belə dünya dedik. Yurd həsrətimiz üstündə 30 il qulaq asmışdıq, dinləmişdik ki, yaman günün ömrü az olar, dünya belə qalmaz. İndi üz vətənə gedə-gedə canlı-canlı ifa edirdi bu mahnını bizə Fəxrəddin Abbaslı. Qardaşı

Tariyel Abbaslı ilə dəfi əlinə götürüb müşayiət edirdi. Musiqi ruhun qidasıdır. Ruhumuza qida verən bu mahnıya qulaq kəsile-kəsile fikir məni alıb aparmışdı əsrarəngiz bir dünyanın ağışuna. Mənə belə gəlir ki, musiqi həm də ruhun dilidir. Ruhumuzu dindirib-təpədirirdi bu mahnı. Həm də bu 30 ildə vətən həsrətilə dünyadan köçənlərimizin ruhlarının səsi eşidilirdi bu mahnıda. "Bizim cismani ömrümüz vəfa etmədi bu azad, xoş günləri görməyə. Barı sizlər heç olmasa bizim də evəzimizdən gəzin, seyr edin sənətməkan yurdumuzu və qədrini bilin ata-baba ocağının" -deyə sanki ruhlar bizə pıçıldayırdılar qarmonun şirmayı dillərindən çıxan musiqi sədasının ahəngi ilə bahəm. Yolboyu rəngarəng musiqi nömrələri ilə səfər iştirakçılarının çıxışları bir-birlərini ardıcılıqla əvəz edirdi. Ədəbi-musiqili bir verilişin canlı iştirakçılığıydı.

Avtobus Biləsuvara çatanda yolda bizi gözləyən Musa Quliyevlə Mustafa Şirinovu da şən musiqi sədaları ilə oynaya-oynaya qarşıladıq. Dayanacaqda azacıq rəqs eləyib avtobusa mindilər. İmişli, Beyləqan, Füzuli rayonlarını keçib doğma Cəbrayıl torpağına keçdik. Cocuq Mərcanlıni keçdik. Dəmir yolunun alt tərəfində - İranla sərhəddə yerləşən Mehdili, Çaxırlı kəndləri geridə qaldı. Böyük Mərcanlı, Maralyan ... kəndlərini keçdik. Mahmudlu, Şükürbəyli kəndlərində tikinti işləri start götürmüşdü. Şükürbəyildə avtobu-



sdan düşdük, məktəb, uşaq bağçası, fərdi yaşayış evlərinin inşası gəldirdi. Şıxalıağalı, Sarıcallı, Əmirvarlı kəndlərini keçib Soltanlı kəndinə yetişdik. Araz Vadisi İqtisadi Zonasının Sənaye parkına gəldik. Məsul şəxs Malik Hacıyevlə görüşdük. O, bizə Sənaye parkı barədə ətraflı məlumat verdi və burada çoxlu şirkətlərin gəlib işbirliyi quracağı ilə, bununla da xeyli sayda iş yerlərinin açılacağı ilə bağlı fikirləri çatdırdı.

Düşmənlər tərəfindən viranəliyə çevrilmiş Əmirvarlı kəndinin xarabalığı qalmış evlərinin arası ilə avtobus hərəkət etdikcə bir daha mənfur ermənilərin başımıza olmanın müsibətlər gətirdiyinin fərqi nə varıram. Əhalisini 30 il yerindən-yurdundan didərgin saldığı bəs deyilmiş kimi, yurdda qalan evlərini də çapıb-talayıb, damını-daşını da söküb-dağıtmışdılar. Uçuq-sökük divarlar nişanə qalmışdı o abad evlərdən. Əyyub Quliyev yəqin ki, uşaqlığını, gəncliyini keçirdiyi, məktəbində direktor işlədiyi doğma kəndi Əmirvarlının bu xarabalığını görəndə bağı şan-şan oldu, qəlbinin başı sızladı. Amma əlbəttə ki, üzü üzler görmüş, başı daşlardan daşlara dəymiş Əyyub müəllim bir ağsaqqal kimi səbir, dözümlü nümayiş etdirdi, bənsidib-ağartmadı bu pünhan duyğularını. Amma birçə onu dilinə gətirdi ki, mən bu məktəbdən pərvazlanıb çıxmışam, müxtəlif vəzifələrdə işləmişəm. Bununla əslində doğulduğu yurda qədərbilənlik hissini ifadə edirdi o. Yeni unutmamışam səni, kəndim, elim-obam. Uğurlarım üçün sənə borcluyam, doğma yurdunu, ata ocağım, - demək istəyirdi. Elə Əmirvarlı kəndindəki yeməxanada da günorta yeməyini yedik və ordan da Cəbrayıl şəhərinə doğru istiqamət aldığımızda.

Cəbrayıl şəhərinin mərkəzində - əvvəllər internat tipli orta məktəbin olduğu tərəflərdə çoxmərtəbəli yaşayış evləri ucaldılmışdı. Binaların tikilməsinə məsul şəxs olan Mehrac Məmmədov işlərin gedişi barədə nikbin sözlər söyləyib yaxın gələcəkdə Cəbrayıl şəhər sakinlərinin xeyli hissəsinin yeni tikilmiş mənzillərində yaşayacağına əminliyini bildirdi. Avtobusun sürücüsü Çullu kəndindən olan Elçin Qasımov sükan arxasına keçdi, avtobus

Cəbrayıl şəhərindən çıxıb Füzuli şəhəri istiqamətinə yön aldı. Təxminən 8-9 km-lik yolu qat etdikdən sonra yeni tikilməyə başlamış Horovlu kəndinə çatdıq. Yolun üst tərəfində Çərəkən kəndinin



xarabalıqları, alt tərəfində isə vaxtilə Papi və demək olar ki, ona bitişik olan Horovlu kəndi idi. Horovlu kəndinin içərisindəki çinar ağacının altındakı Orta kəhrizin buz kimi suyundan içdik. Ürəyimizdə hələlik deyib cənnətməkan Cəbrayıl torpağı ilə sağollaşdıq. Hadrut, Füzuli istiqamətinə irəlilədik. Füzuli şəhərində yeni ucaldılmış çoxmərtəbəli və yaraşlıq mənzilləri də aralıdan seyr elədik. "Qayıdışın mübarək, Füzuli" dedik ürəyimizdə. İnşallah, tezliklə doğma Cəbrayılımıza da qayıdışımız başlayar. Cəbrayıl ağsaqqallarının qayıdış öncəsi bu gəlişi də prinsipçə ağsaqqal xeyir-duası almağa yönəlmiş bir səfər idi. Xeyir-dua ilə tikilən evlər mübarək, ayalı-sayalı olar. Heç bir ev, heç bir yurd böyüksüz - ağsaqqalsız olmasın. Elə ağsaqqal - ağbirçək yeri bilinən yerdə bərəkət də, bolluq da, əmin-amanlıq da olar. Biləsuvara çatanda bizi qarşılayan RİH B-nin müavini Tapdıq Nəsirov da, Şahin Şirinov da, Cəlil müəllim də rayon ağsaqqallarının bu səfərinin xeyir-bərəkət rəmzi olduğunu dedilər. Tezliklə doğma Cəbrayıldə yaşamağımızın nəsib olmasını arzuladılar.

Şakir ALBALIYEV



Səyavuş Əsgərov, Hüseyn həkim Əhmədov, İba Həsənov, Elbrus İsmayılov, Tariyel Abbaslı, "İki sahil" qəzetinin redaktoru İsmayıl Hacıyev, fəlsəfə doktoru Atəş Verdiyev, Nəriman Əsədov, Əsəd Əsədov, Nazim İsayev, Şahsuvar Ağakışiyev, Vidadi Hübətov, Famil Balayev, Ələddin Məmmədov, Mahir Səfərov, Sahib Süleymanov, İbrahimxəlil Hüseynov və başqalarının həyat təcrübələrindən gələn maraqlı çıxışları bizləri həm də xəyal qanadlarına alıb qərribə səyahətə aparırdı. Elə bil ki, bizim bu turumuz səyahət içində bir səyahət idi: könül səyahəti, sözün əsrarəngiz

göstərdikləri misilsiz rəşadətlerinden və bunun nəticəsində doğma vətənimizin işğalçılardan büsbütün təmizlənməsindən ağız dolusu böyük fəxarət hissi ilə söhbət açırdılar ağsaqqallarımız. "Aclıq bir il gedər, töhmət min il gedər" deyimizdə vurğulandığı kimi, məcburi köçkünlüyün ən ağır dövrlərində belə Cəbrayıl əhalisinin bir kimsəyə öz aclığını - yeni ehtiyaçlılığını bildirməməsinə camaatımızın qürurlu və nəcib keyfiyyəti kimi xarakterizə etdilər.

Bakının çıxacağında - Lökbatan dairəsi deyilən yerdə Fəxrəddin Abbasov bizi gözləyirdi. Onun av-



ULDUZ QASIM ƏDƏBİ-TƏNQIDI MÜSTƏVİDƏ

Yazıçı - ədəbiyyatşünas Əli Rza Xələflinin yazıçı Ulduz Qasımın nəsr yaradıcılığı ilə bağlı qələmə aldığı ikicildlik "Yazıçının vətən dağı" (Ulduz Qasımın nəsr yaradıcılığı ədəbi-tənqidi düşüncələr müstəvisində)" adlı kitabı ("Gənclik", 2022) gözəndən keçirirəm. Kitabın redaktoru filologiya elmləri doktoru, yazıçı Elçin Mehraliyev ön sözdə Ə.Xələflidən şair-yazıçı, həm də "oxucu düşüncəsində tənqidçi və publisist kimi öz yerini tuta bilməsindən" bəhs açıb, kitab haqda dəyərli mülahizələr söyləyib, yazır: "Mən onun ədəbi-publisistik yaradıcılığında əsas xüsusiyyət kimi diqqətə çəkəcəyim bir cəhəti oxuculara çatdırmaq istədim; o, tənqid etdiyi, öyrəndiyi müəlliflərin yaradıcılığını diqqətlə araşdırır. Ən başlıcası, öz araşdırmalarında bədii həqiqətlə həyat həqiqətini özünəxas bir üslubla müqayisəyə çəkir. Zənnimcə, bu da onunla bağlıdır ki, müəllif hər hansı bir əsərin qaynağını həyat olduğunu əsas tutur. Ə.R.Xələflinin istər Ş.Nasirin yaradıcılığını araşdıran tədqiqat əsərində, istərsə də İ.İsaxanovun hekayələrini ədəbi-tənqidi müstəviyə gətirən qeydlərində biz bədii həqiqətlə həyat həqiqətini davamlı şəkildə müqayisəsinə görürük. Müəllif bütün bədii həqiqətləri həyat həqiqətləri ilə tutuşdurur. O şey ki həyatda mümkün deyil, bunu bədii həqiqətdə də mümkün hesab etmir".

Hörmətli alimimiz Elçin Mehraliyev burada Ə.Xələflinin ədəbi-tənqidi hədəfinin nəbzini çox sərras tutur. Doğrudan da, Əli Rza müəllim təhlilə çəkdiyi əsərlərdəki bədii həqiqətlə həyat həqiqətlərini həmişə paralel məcrada təqdim edir. Elə Ulduz Qasımın yaradıcılığında da bu yolu - bu dəsti-xətti əsas götürüb.

Qeyd edim ki, kitab yazıçı Ulduz Qasımın yaradıcılıq yoluna həsr olunmuş ayrı-ayrı bitkin, dolğun ədəbi-tənqidi məqalələrdən ibarətdir.

"Lələdağ gücü" (Yazıçı Ulduz Qasımın yaradıcılıq yolu) adlı giriş yazısında müəllif müraciət etdiyi yazıçının ilk növbədə şəxsiyyəti və yaradıcılığı ilə bağlı oxucuda ilkin və əhatəli təsəvvür formalaşdırıb ki, bu da oxunulacaq kitabın nədən və kimdən bəhs olunacağı ilə bağlı əsaslı zəmin yaratmağa xidmət edir: "Məqsədimiz müasir Azərbaycan ədəbiyyatının, xüsusilə müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbi-mədəni-mənəvi mühitinin yetirdiyi simalardan biri haqqında söhbət açmaqdır, bu, nasir Ulduz Qasımdır". Ə.Xələflinin bir şəkəri də var ki, o, ədəbi mühitdən bir qədər kənarda qalan qələm sahiblərini yazısının mərkəzi obyektinə çəkib gətirir, onu ictimaiyyətə yetərincə təqdim edib, tanıdır ki, baxın, görün ki, belə bir ziyalımız da var. Bu missiyasına elə bu kitabda da əməl edib.

Baxmayaraq ki, Ulduz Qasım əslən Cəbrayıl rayonundandır, ancaq mən özüm də onu nə şəxsən tanıyıram, nə də barəsində səhih məlumatım var. Ancaq Ə.Xələflinin təqdim etmə üslubu elədir ki, o, dibdən-dəhnədən mövzuya baş vurur və oxucuya sənətkarı şəxsiyyəti, kimliyi ilə bir yerdə tanıdır. "Ulduz Qasım kimdir" sualını qoymaqla o yazır: "Əvvəlcə suala cavab verməyə çalışsın; o, 1959-cu ildə Cəbrayıl

rayonunun Mehdimli kəndində anadan olub. Həmin kənddə orta məktəbi medalla bitirdikdən sonra Azərbaycan Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinə qəbul olunub. Doğrudur, sonra universitetin adı qismən dəyişdirildi, amma mahiyyət, məzmun kifayət qədər özünü günümüzə qədər qoruyub. Bu gün də həmin universitetin Filologiya, Şərqşünaslıq və Jurnalistika fakültələrini bitirənlər tarixi ənənələri zamanına uyğun olaraq bu və ya digər dərəcədə ruhlarında yaşadırlar. Ulduz Qasımın hələ tələbəlik dövründə necə yaradıcı bir gənc olduğunu xarakterizə edən yazılardan birində oxuyuruq: "Hələ orta məktəb dövründən ixtisas fənlərinə daha çox fikir verib. Tez-tez mətbuatda müxtəlif məzmunlu məqalələrlə çıxış edib. Yolumu məktəb divar qəzetlərindən götürən imza böyük mətbuata yol alıb. Artıq tələbəlik illəri sona çatmaq üzrədir". Bu qeydlər Jurnalistika fakültəsinin ikinci kurs tələbəsi Böyükxanım Qasımovanın o vaxtki universitet qəzetində (25 aprel 1983-cü il) çap olunmuş məqaləsindədir. Sadəcə burada Ulduzun hələ tələbə iken necə diqqət mərkəzində olduğuna diqqəti cəlb etmək məqsədi ilə yada saldıq.

Ulduz hələ tələbə olmamışdan əvvəl yazı əhli idi. Sözə bağlı olduğunu orta məktəbdə oxuduğu çağlardan rayon qəzetinə göndərdiyi yazılarla sübut etmişdi. Ancaq onun məcrasına sığmayan düşüncə axını şagirdlik zamanından başlayaraq tələbəlik dövründə də davam etmişdi.

Ulduz (o vaxt İmanova soyadı ilə tanınırdı) İmanova üçün şagirdlik və tələbəlik mərhələsi gələcəyə romantik duyğularla yaşamaq istəyində olan şair düşüncəsi ilə silahlanmışdı. O, bütün mənəvi mühitini poetik ruh üstə kökləmişdi. Bu barədə bir qədər sonra...

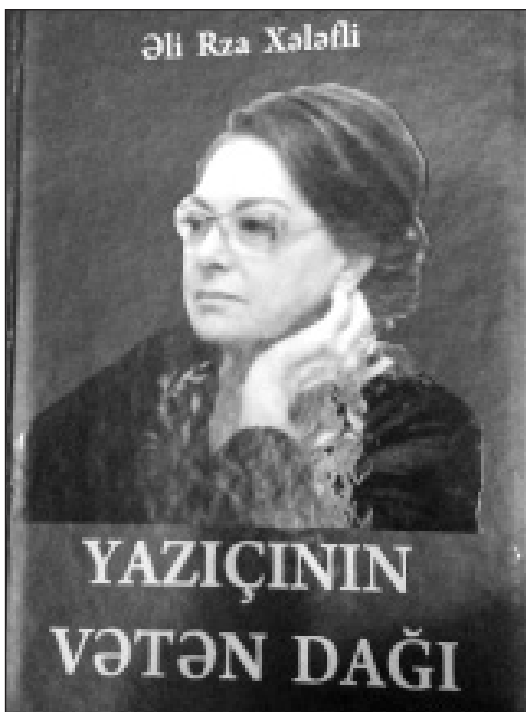
Amma bu gün Ulduz Qasım adı ilə tanınan və artıq görkəmli yazıçı kimi məşhur olan sənətkar kifayət qədər güclü nəsir tənqidiyinə sahib olduğunu öz əsərləri ilə sübu edib.

O, 2018-ci ildə "Qürbət zöhrəsi" adlı romanını nəşr etdirib. Burada, yeri gəlmişkən (yəqin ki, gələcəkdə ayrıca bu barədə danışacağımız), bir məqama da diqqət yetirmək olar. Yazıçı dünya modelini ehtiva edən roman janrına nisbətən məhdud dairədən - bir hadisədən, yaxud bir neçə hadisəni birləşdirən təfərrüatdan gəlir. Amma Ulduz Qasım birbaşa "Qürbət zöhrəsi" romanı ilə kifayət qədər güclü ədəbi müşahidə imkanına malik olduğunu göstərdi. Oxucular onu birbaşa roman onun bəsiyyət gözü idi, informasiya təminatı idi. Tarixi bilgisi idi. Ən başlıcası, Azərbaycana bağlılığı idi.

Amma onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Ulduz Qasım psixoloji, tarixi, xronoloji ardıcılığı pozmamışdı. Bu romana qədər o,

artıq iki kitabın müəllifi idi.

"Mən aşığam Qarabağda" (2013) şeirlər və məqalələr; "Tələbə gündəliyi" (2015) lirik roman. Biz bilərəkdən bu iki kitabı cərgədə bir qədər aşağıya çəkdik. Çünki həmin iki kitab Ulduz Qasım yaradıcılığı üçün nə qədər qapı, başlanğıc missiyası daşısa da, o, ruh etibarı ilə bir yaradıcı olaraq ədəbi müstəvidə roman yaratmaq gücünə hələ ilk gəncliyindən sahib olmuşdu" (s.10-11).



Göründüyü kimi, biz bu cümlələr vasitəsilə Ulduz İmanovanın 1959-cu ildə Cəbrayılın Mehdimli kəndində anadan olması faktından tutmuş aldığı ali təhsil, yaradıcılığının yığcam xülasəsi və s. haqda ümumi məlumat alırıq. Eyni zamanda biz Ulduz Qasımın Moskva şəhərində yaşadığı haqda məlumatı oxuyuruq və o, bu informasiyanın fonunda "yazıçı üçün harada yaşamağın... yaradıcılığı üçün o qədər də hədd yaratmadığı" qənaətinə gəldiyini qeyd edir.

Ulduz Qasımın nəsr yaradıcılığını- "Xocalı şikəstəsi" (2019), "Solmayan nərgiz" (2020), "Ağ göyərçinlər" (2020), "Qarabağda qiyamət" (2021), "Qaçaq Aslan" (2022) adlı romanlarından bəhs açan Ə.Xələfli bu əsərlərin mövzu, məzmun və mündəricəsindən danışır, Qarabağ mövzusunun içinə girə bilməsinin səbəbinə belə şərh verir: "Bir sözlə, Ulduz Qasım bu illər ərzində heç olmasa, birçün gün Azərbaycan haqqında şad bir xəbər eşitsəydi, elə bu əsərlərə rəğmən demək olardı ki, o şad xəbərin özünü belə güclü fantaziya imkanları olan yazıçı kimi romana çevirə bilərdi. Ancaq bu mümkün deyildi, çünki Ulduz Qasım uzaqdan görməyinə baxmayaraq, Azərbaycanı Azərbaycanın içindəkilərdən də bir az artıq bütün təzadları ilə görmək imkanına malik idi. Buna imkan verən onun bəsiyyət gözü idi, informasiya təminatı idi. Tarixi bilgisi idi. Ən başlıcası, Azərbaycana bağlılığı idi.

Ulduz Qasım nə qədər həyatı

müşahidələrə əsaslanırsa, bir o qədər də tarixi-nəzəri düsturlara əsaslanır. O bilir ki, haqsız olan nə vaxta öz cəzasını alacaq, haqlı olan nə vaxtsa qalib gələcək" (s.15).

Deməli, "yazıçının vətən dağı" onun bir tərəfdən vətəndən uzaqlarda yaşamasının fiziki-mənəvi əzabı ilə xarakterizə olunursa, digər tərəfdən vətənin işğalda qalması faciəsini yazıçının mənəvi dünyasından gəlib keçən ağrı-acı kimi əsərlərinin ruhuna köçürməsi ilə başa düşülür: Vətəndən uzaqda vətənə bağlı ürək gəzdiren yazıçının əsərlərində özünü büruzə verən vətən ağrısı!

Ə.Xələflinin belə bir qeydi diqqətimi çəkdi: "Sənətkar üçün əsas şərt həyatı qavramaqdır. Ayazk Əzizov adlı görkəmli yazıçı var ki, o, bütün həyatı boyu yazı məkanını dəyişməyib. Amma onun yaradıcılıq üfqləri son dərəcə genişdir. Hətta insan ayağının dəymədiyini yerlərə belə nüfuz edən düşüncə sahibi olub. Bu mənada Ulduz Qasımın cismən Moskvada olması onun ruhən Azərbaycanda olmaması demək deyil" (s.17)

Ayazk Əzizovun yazı məkanını ömrü boyu dəyişməməsi onun yazıçı kimi uğurunun sirri, xoşbəxtliyidir. Birincisi, yurddan-yurda köçmək və ya didərgin - qaçqın düşmək özü bir mənəvi iztirabdır. "Gəzən şələ bağlamaz" deyimimiz də bu fikrin müəyyən mənada təsdiqidir. İkincisi, insan doğulduğu mühitdə, yaşadığı evdə - ailədə həmişə özünü rahat hiss edir, bir növ, evinin əşyalarına, o cümlədən yazı otağına, yazı masasına dərinləndirilmişdir. İnsan, yazıçının yaradıcılıq laboratoriyasından ayrılması onun daxili dünyasında istər-istəməz bir dağınıqlıq yaradır, öyrəşdiyi - alışdığı yazı otağından ayrı düşməsi onu vakuuma salmış kimi olur.

Bu prinsiplərdən düşündükdə, yazıçı kimi Ulduz Qasımın doğma yurdundan qaçqın - köçkün düşməsi ona da ağır təsir etmişdir. Ancaq bütün bunlara baxmayaraq o yazıçılıq missiyasına sadıq qalmış, qürbət ölkədə də doğma vətəninə yazısı ilə xidmət göstərmişdir.

Ə.Xələfli "Sözün bahar gülləri" yazısında Ulduzun ilk qələm təcrübələrini poetik olaraq belə adlandırıb, yazır ki, "hər hansı bir yazıçının mükəmməl portreti onun yaradıcılığının ilk çağlarından başlayaraq formalaşır. Bu mənada, ilk qələm təcrübələrini qətiiyyəni diqqətdən kənarda qoymaq olmaz. Ən azı, onda portret yarımçıq görünür.

Beləliklə, Ulduz Qasım yaradıcılığına ikili istiqamətdə başlayıb desəm, onun ilk qələm təcrübələri ilə tanış olan bir müəllif kimi kimsə mənə gələcəkdə irad tut-

maz.

Bu ikili istiqamətin birincisi Ulduz Qasımın hələ şagirdlik dövründə yaşadığı Qarabağda - Cəbrayıl, bir az da dəqiqləşdirək, doğulub-böyüdüğü Mehdimli kəndində gördüklərini qələmə aldığı və bu ilk qələm yazılarını rayon qəzetinə göndərdiyi müxbir yazılarında ibarətdir. Ulduzun həmin dövr müxbir yazılarında nədən söhbət gedib, yaşadığı kənddə onun nəzər-diqqətini cəlb edən hansı hadisələri yazıya gətirmək istəyib - bunlar artıq bir yazıçının yaradıcılıq tarixi ilə bağlı məsələdir.

Ulduz Qasımın hələlik əlimdə olan istinada görə "Mən aşığam Qarabağda" kitabını və xronoloji ardıcılıq baxımından ilk kitabını verənləyirəm. Və diqqətimi "Kolxozçu" qəzetində dərc olunmuş 19 avqust 1978-ci il tarixli yazısı cəlb edir. Yazının adı belədir - "Xidmət yaxşılaşdırılmalıdır". Söhbət "İnqilab" kolxozunda çalışan ağ qızıl ustalarından gedir. Burada adlar çəkilir: Gülbata Quliyeva, Davud Quliyev, Xanım Vəliyeva, Mahmud Həsənov, Rövşən Mikayılov, Həmayıl İsmayılova... Və həmin yazıda "Çinar" mahnı və rəqs ansamblının əməkçilərə mədəni xidmətindən söhbət açılır. İndi bu təfərrüatı yada salmaq bəlkə də o qədər yerində görünür. Amma Ulduzun gələcək yaradıcılıq taleyini müəyyən edəcək hadisələri gözümüzün önündə canlandıranda Ulduzun mənəvi mühitində insan idealının necə əvəzsiz mahiyyət kəsb etdiyini duymamaq mümkün deyil. Qoy bir qədər irəli getmiş olaq. "Qürbət zöhrəsi"ndəki, "Solmayan nərgiz"dəki, "Ağ göyərçinlər"dəki adamları gözümüzün önünə gətiririk. Bu adamlar - yeni tarixi faciənin ağlar-sızlar, ancaq ölməz, əriməz qəhrəmanları həmin ilk gənclik çağlarında pambıq qəhrəmanları kimi təqdim etdiyi insanların varisləri olduğunu necə diqqətdən kənarda qoymaq olar. Bəli, o pambıqçıların, əmək adamlarının zəhmətini yazı-yaza ədəbiyyata gələn Ulduz Qasımdan danışırıq. O Ulduz Qasımdan ki, hələ yuvasında təzə-təzə cükküldəyən, dimdiyinin ucunda sarısı ilə göz oxşayan söz ətcəbəlası idi".

Beləliklə, Ulduz İmanovanın (Ulduz Qasımın) ilk mətbu yazılarının doğma Cəbrayıl rayonunun mətbu orqanı olan "Kolxozçu" (indiki "Xudafərin") qəzetində çıxmış müxbir məktublarından başladığına diqqəti çəkir. Eyni zamanda onun bu jurnalist yazıları ilə müvazi olaraq şeirlərdə yazdığı qeyd edib: "Bir yeniyetmə üçün həyata doğru uçuş istəyi arzu və istəklərin qoşa qanadı ilə bağlıdır. Hələ ki, Ulduz üçün hansı yolla gedəcəyi və hansı qanadla uçacağı o qədər aydın deyil.

(Ardı səh.6-da)

ULDUZ QASIM ƏDƏBİ-TƏNQRİDİ MÜSTƏVİDƏ

(Əvvəlki səh. 5-də)

Və o, müxbir məktublarını, jurnalist yazılarını və əlbəttə ki, ilk şeirlərini müvazi aparırdı. Buna ədəbi paralellik də demək olar. Bəli, Ulduz həmin dövrdə müxbir məktubları ilə yanaşı lirik şeirlər də yazırdı. Onun ilk lirik şeirləri, ilk poetik qələm təcrübələri də elə Cəbrayılın "Kolxozçu" qəzetində işıqlığa çıxmışdı" (s.25).

Yeri gəlmişkən, onu da deyim ki, Ulduz Qasımın timsalında "Xudafərin" qəzeti bir çox yerli qələm sahibləri üçün bir uğur trampolin olub. Belə demək olarsa, "Xudafərin" qəzeti yerli ziyalıların yaradıcılıq məhsullarının vətəni olub.

"Hisslər, həyəcanlar fəsləri" adlı yazısında da Ə.Xələfli yenə U.Qasımın ilk qələm təcrübələrinə toxunub, göstərir ki, "hər bir müəllifin ilk qələm təcrübələrini bünövrə daşı kimi qəbul etmək təbiidir".

Daha sonra müəllif Ulduz Qasımın ilk kitabına işarə ilə yazır ki, "Ulduz Qasımın ilk yaradıcılıq nümunələrinin çap olunduğu zaman az qala qırx il sonra onun ilk kitabı nəşr olunub; "Mən aşıqam Qarabağda"(2013). Göründüyü kimi müəllif ənənəvi bayatıda olduğu kimi "aşıqəm" demir. Zənnimcə, aşıqlıq aşıqlıqdan başlasa da, cəmiyyətdən - yəni insanların ruhuna daha yaxın olan aşıqı idealizə edir. Sazı olmasa da, sözü olan aşıq Ulduz Qasım. O həm aşıqdır, həm də elinin dərdini car eləyən aşıqdır. Aşıqlıqda bir fərdilik var, aşıqlıqda ümumilik var. Demək, Ulduz Qasım ənənəvi bayatıda olduğu kimi "Mən aşıqəm" titulu yox, "Mən aşıqam" etirafını daha üstün bilir. "Mən aşıqam Qarabağda" kitabına "Ön söz" yazan redaktorun bir neçə cümləsi mənə çox maraqlı görünür: "Özünü, içini bu ağ müstəviyə töken qadını mən əlimə keçən o yazılarda, şeirlərdə, gündəliklərdə kəşf elədim. İllərdir ailəmdə, yanımda yaşayan, damarlarımızda eyni qan daşdığı qadın haqqında əslində nə qədər az şey bildiyimi, əslində nə qədər yanlışımı anladım. Neçə yazısı oldu ki, razılaşmadım, etiraz elədim, bu məsələni müzakirə edəndə əlovlu-əlovlu mübahisə elədiyimiz də oldu. Üslubundan tutmuş mahiyyətinə, gündümdə nə qədər aktual olub-olmadığından tutmuş, bədiliyyə qədər hər şeydə haçalandı fikirlərimiz" (s.30-31).

Göründüyü kimi, burada ilk kitabın redaktorunun da fikirlərinə yer ayırıb Əlirza müəllim. Bununla sanki həm də öz fikirlərinə söykək vermək istəyir və bu məqaləsini aşağıdakı abzasla bitirir: "Ulduz Qasım bu gün çox dəyərli romanlar, povestlər, kəskin sosial problemlər qaldıran söz adamıdır. Elə bu səbəbdən də onun yaradıcılıq yolunu biz ilk qələm təcrübələrindən başlamağı daha vacib hesab etdik. Bir sözle, Ulduz Qasım ilk qələm təcrübələri ilə hələ məktəbli iken Cəbrayıl

rayonunda çıxan "Kolxozçu" qəzetində çıxan yazıları ilə sözlə ülfət bağlamışdı. Əgər belə demək mümkünse, kənddən rayon qəzetinə yazan şagird-müəllif kimi özünün yazı taleyini müəyyən etmişdi" (s.32).

Yenə də yazıçının bir yazıçı kimi "doğulmasında" yerli "Kolxozçu" ("Xudafərin") qəzetinin adını çəkir. Bəli, "Xudafərin" bir çox ziyalılarımıza ana beşiyi olub; bu beşikdə yırğalanıb, uyuyub, böyüyüb yazıçılıq mərtəbəsinə yetişiblər. "Sözün Qarabağ yolu" adlı növbəti yazısında da Əlirza Xələfli yazıçının ilk qələm təcrübələrindən bəhs açıb yazır: "Mən aşıqam Qarabağda" kitabında cəmlənmiş şeirlər göstərir ki, Ulduz yazı aləminə müxbirliklə başlasa da, yerli xəbərləri yazıya gətirməklə imzasını mühiyyəyə qatmışdı. Sözlə ruh etibarı ilə şair kimi gəlib" (səh.33).

Belə bir cümlə ilə yazısına giriş verən müəllif burada Ulduz Qasımın "Dağların nə böyük dözümlü vardır" şeirini misal gətirir və bu nümunə üstündə fikirlərini şərh edir.

"Həyatdan gələn səs" məqaləsində müəllif Ulduz Qasımın şair İsmayıl İmanzadənin rəhbərliyi ilə Cəbrayılın fəaliyyət göstərən "Ümid" ədəbi birliyinə bir şair kimi iştirak edib, ədəbi mühiyyə çıxmasından danışır. Bu minvalla kitab boyu Ulduz xanımın yaradıcılıq aləmini ədəbi təhlil süzgecindən keçirir: "Düşüncə insan mənəviyyatında torpaq sahəsi kimi də qavranıla bilər. Buraya düşən saf toxumlar cücərmək imkanı tapanda fidanlar boy verər, pərvəriş tapar. Ulduz Qasım da beləcə özünün düşüncə tarlasını becərmək gücündə olub. Onun "Aərbaycan gəncləri" qəzetində dərc olunan "Ananın yolu ilə" adlı kiçik brzarisovkası dərc olunub. Zarisovka jurnalistikada zamanına görə fəal janr idi. Bu janrda müəyyən obraz özünün həyatı, mühiyyə ilə birgə tərənnüm olunurdu. Əlbəttə, zarisovka çərk janrı üçün ilkin mərhələ idi" (səh.38).

Beləcə, müəllif onun "Kolxozçu", "Sovet kəndi" kimi mətbu orqanlardakı ilk qələm təcrübələrindən danışır, qeyd edir ki, onun bu yazıları gələcəkdə "həyatı dörd gözü ilə görə bilən bir yazıçı" kimi yetişməsində bünövrə olur.

Bu yolla Ulduz Qasım yaradıcılığının danışan Ə.Xələfli kitabının 1-ci cildini tamamladığını bildirir və professor Yəvulla Ağazadənin "Yazıçı ağrısı, tənqidçi düşüncəsi" yazısı ilə kitab yekunlaşır. Əslində bu da bir ədəbi mənevrdir. Qəzetçilikdə "Ardı var" ifadəsi ilə müəyyən bir yazının davamını növbəti sayda həsrətlə gözələyən oxucular kitabın 2-ci cildində də maraqlı şərh və təhlillərlə rastlaşacaqlar.

Albaliyev Şakir Əlif oğlu,
filologiya üzrə
fəlsəfə doktoru, dosent.

Bir Bənövşə nənə vardı kəndimizdə. Ağlım kəsəndən onu bir damın altında tək-tənha yaşayan görmüşdüm. Eşitdiyimə görə, Fərman adlı adar-madar bir oğlu vardı, Bakıda yaşayırdı.

Yanımda o da kölgə kimi qalıb ki, mən uşaq olanda eşitmişdim ki, Fərman kəndə anasının yanına gəlib. Ta bundan o yana heç nə xatırlaya bilmirəm.

Uzunboylu, nuranisifətli, ağzıdualı nənə idi. Nağıllarda deyildiyi kimi, ipəyi qarılardan idi Bənövşə nənə. Hər dəfə səhəngini çiyninə alıb kəndimizin ortasındakı bulaqdan su gətirməyə gedərdi. Həketəsiz-qiybətsiz, mülayim təbiətə malik Bənövşə nənənin boynunda iri



yandırılmış olsa da, mən camaatımızın qaçqın-köçkün düşcəyi fikrini ağlımın ucuna belə gətirmirdim. Fikirləşirdim ki, camaat yerindən-yurdundan dərbədər olubsa da, hərə bir tərəfə dağılıb-səpələnibse də, yenə ordumuzun gücü ilə düşmənlər geri oturulacaq, ermənilərin kənddə qətlə yetirdikləri insanları da aparıb el adəti ilə dəfn edəcəyik. Amma çox təəssüf ki, belə olmadı. Elə o vaxtdan da cəlayivətənlilikimiz başladı. Yalın ətəyində ermənilər tərəfindən qətlə yetirilən isə sonralar Bənövşə nənə olduğu yəqinimiz oldu. Əbədiyyətə qovuşduğu yer bir uca təpənin - Yalın ətəyi oldu. Ruhu

KƏNDİMİZİN BƏNÖVŞƏ NƏNƏSİ

sarı kəhrəba dənələri olan muncuğu da vardı. Niyə xatırladım bunu?

Ağlımın hələ tam kəsmediyi bir vaxtlarımda həmin boyunbağı - muncuğu tapmışdım, gətirib evdə anama vermişdim. Muncuğunu itirdiyini soruşanda, anam eşidi demədi ki, bizzadə, Şakir yolun gedəndə tapıb, gəl götür. Bənövşə nənə bizə gəldi, sevincək muncuğu aldı, dedi bulağa suya gedəndə salıb itirmişəm. Mənə dua eləyib dedi ki, bunu Suqra Çələbi ona hədiyyə verib. Deməli, bu muncuq həm də Bənövşə nənə üçün müqəddəs tutya kimi əziz idi.

Heç kəsle sözü-söhbəti, umu-küsüsü olmayan Bənövşə nənə kəndimizin ağbırçəyi olmaqla həm də elə bil elə kəndimizin insanlarının ümumiləşmiş siması idi. Belə ki, bir ağbırçək kimi onu kəndimizin qadınlarına nümunə çəkmək olardı, o, necə sakit, həlim təbiətin daşıyıcısıydısa, kəndimizin qız-gəlinləri də o sayaq mehriban, nəzakətli idilər.

Mən bu bənövşəni havayı yərə işlətmədim. Çünki mən Bənövşə nənəni elə kəndimizin mənəvi ab-havasının ümumi daşıyıcısı kimi hiss etdiyimdəndir ki, elə bildirdim ki, elə hamı onun kimi, o da hamımız kimi eyni bir kökdənlik, eyni bir qanın daşıyıcısıyıq. Bəlkə də belə düşündüyümdəndir ki, onun barəsində heç kimdən heç nə soruşmağa ehtiyac bilməmişdim. Bu yazını qələmə alanda RİH-nin Dağtumas kəndi üzrə ərazi nümayəndəsi Dadaşoğlu Məhəmməd Mahmudova zəng vurub heç olmasa rəsmi kimliyi ilə maraqlandım. Osmanova Bənövşə İbrahim qızı 1916-cı il təvəllüdüdü. Əlavə onu da məlumat verdi ki, nəvəsi Osmanova Dilbər Fərman qızı mühasib işləyir. Bir dənə də şəklini göndərdi vatsapıma.

Onun haqqında rəsmi məlu-

matım bura qədər olsa da, o özünü elə doğmalaşdırılmışdı ki insanlara; biz onu beləcə də qəbul etmişdik. Yeni ki, o bizim nəzərimizdə kəndimizin Bənövşə nənəsi idi.

Bundan artıq təqdimata-filana lüzum yox idi. Elə buna görə də kəndimiz erməni faşistləri tərəfindən işğal olunan ana kimi də - 1993-cü ilin 25 avqustdan 26-na keçən gecəyə kimi də o, bizim kəndimizin mənəvi anası, ağbırçək nənəmiz kimi bizim kənd camaatımızla bir yerdə oldu. Kəndimizdən ayrı düşmədi, camaatımızı, kəndimizi nənəsiz qoymadı. Belə bir tərər-qeyrət, hünərin sahibi oldu Bənövşə nənəmiz. Eşitdiyimə görə, kəndimiz bombardman edilən ərazilərdə də oğlu Fərman Bakıdan gəlib onu özü ilə Bakıya öz yanına aparmaq istəyib. Amma o getməyib, "mən kəndimdən, elimdən - obamdan heç hara çıxıb getməmə", - deyib. Beləcə, kəndimizin bir çox sakinləri kimi o da ermənilər tərəfindən kəndimizin işğal olunmasına kimi elibobanı, doğma yurdumuzu tək etmədi. Ona görə də yazıboyu mən Bənövşə nənəni həm də kənd camaatımızın ümumiləşmiş bir siması kimi təqdim edirəm.

Avqustun 26-da səhər-səhər bir qrup döyüşçü yoldaşım ilə gecədən oda qalanmış və hələ də yanmaqda olan kəndimizə girdik. Hərəmiz bir istiqamətdən kəndə daxil olduqda dənşətli ölümsaçan mənşərə ilə rastlaşdıq. Döyüşçü dostlarımızdan kimsə (deyərsən Cavanşiroğlu Fərhad idi) dedi ki, kənddəki Yalın (5-6 yüz il əvvəl torpaqdan tökmə təpənin) ətəyində - xestəxananın qabaq tərəfində bir yaşlı qadını ermənilər öldürüb. Acı təəssüf içində halına acıdıq, amma bizə hər bəçi kimi kənddə çox dayanıb gözlemək də olmazdı. İstəyirdik kəndin müəyyən strateji mövqelərində təcədən möhkəmlənib, düşmənlərə qarşı döyüşək. Kəndimiz

isə o Yalın başında durub 28 il ərzində bizləri harayladı, yolumuzu gözlədi. Cismən sizləri tək qoymadığım, kəndi tək etmədiyim kimi, ruhən də burdayam, yenə də sizə doğma, sizə sadıq nənənizəm, - dedi.

Sən bizim kəndimizin əbədlilik nənəsi oldun, Bənövşə nənə! Cismən də, ruhən də! Erməni cəlladların sənə qaldırdıqları əlləri qurusun! O əllər sənə timsalında bizim analarımızın, nənələrimizin qatilidir, bizim hamımızın qatilidir. Sən bizim kəndimizin anası-nənəsi idin, Bənövşə nənə! Anaya, nənəyə qəsd edənələr dünyanın ən qəddar caniləridir. Şükürlər olsun ki igid oğullar o qəddar canilərdən qisasımızı aldılar. Ruhun şad olsun!

Yazıya əlavə: Bu yazını bitirdikdən sonra Bənövşə nənənin nəvəsi Dilbər xanımla zəngləşib danışdıq. Bildirdi ki, yay vaxtlarında Bakıdan nənəsinin yanına qonaq gəlirdi. Onu da dedi ki, işğal faciəsindən bir müddət əvvəl nənəni Bakıya gətirmişdik. Bakının ab-havasına uyğunlaşa bilmədi. Kəndə qayıtmaq istədi. Biz də onu məcbur qalıb Dağtumas öz evinə gətirib qoyduq. Aradan az keçmişdi ki, kənd işğal olundu və nənəmizin sonrakı taleyindən xəbərimiz olmadı. Dilbər xanımdan Bənövşə nənənin başqa bir şəklini mənə göndərməsini xahiş etdikdə, təəssüflə bildirdi ki, əlimizdə onun yeganə solğun düşmüş bir şəkli qalıb. Dedi ki, Bənövşə nənənin anası Xanxanım nənəmizin şəkl qalıb, amma onun özünün ayrı şəkli yoxdu... Bir əlavə məlumatı da oxuculara çatdırıram ki, Bənövşə nənənin həyat yoldaşı Türkiyənin Malatiya vilayətindən Ağahüseyn adlı bir türk olub. 1937-ci illərin qanlı repressiyası illərində o, Azərbaycanı tək edib getməyə məcbur olub.

Şakir ALBALIYEV



Bir neçə müddət Cəbrayıl səfər üçün planlar qurulur, səfər üçün hazırlaşırıq. Dan yeri söküləndə hazırlaşırıq yola düşdük. Adətən uzaq yolda sıxıcılıq olmaması, yolu qısaltmaq məqsədilə söhbətlər edir, musiqi dinləsək də bu dəfə sükut hökm sürürdü. Elə sükut ki qəlbləri bir göz kimi yandırırıdı.

Hər kəs yarıyuxulu və səssiz idi. Bir azdan həsrətini vüsala qovuşacağı anları yaşayacağıq-"Fatma ana" heykəlini görəcəyik...

Utardın hıncırlıq səslə "Bura Cəbrayıl torpağıdır" deməsi ilə sanki men yuxudan oyandım. Bəli, aramızda elə şəxslər var idi ki, artıq burada olmuşdu, amma bu geliş bir başqa idi... Axı buradan çıxanda əlində oynacağı, topu olan dünyadan xəbərsiz uşaqlar çıxdığı bu isti ocağa indi öz övladını gətirir. Əlində oynacaqla çıxanlar indi sinələri dolu yaşlı uşaq kimi - bir cə sözədən bir bucağa qısılıb xısın-xısın ağlayan, yetim kimi kövrək çığırıdır. Anadan - Vətəndən ayrılan həqiqətən də yetim olarmış... 31 illik ayrılıq.. Bu illərdə nələr yaşandı ya o illər elə burada, bu torpaqda yaşansaydı necə olardı? Düşüncələrim məni alıb aparır. Fikrim, hissım, xəyalım o qədər yüksəlir ki, mənə elə gəlir bir quşam, Nayman-Ananın başından saldıqı ağ yaylıqdan eməle gəlmiş ağ bir quş, o ərəzidə elə qanad açıb uçuram. Görəsən, əzəli-əbədi beşiyimiz olan torpaq bizi tanıyacaqmı? Görəsən, bu sıldırım qayalar, yarım-tikili evlər, dağlar, daşlar bizlə nə demək istəyir. Öz-özümə: "Nə demək istəmir ki? Hansı hadisələrə şahid olmamışlar ki". Abad şəhərlər, kəndlər quzğunlar gəzən xarabalıqlara çevrilmiş, xaraba bir qəbiristanı andırırdı.

Cənnətməkan yurdumuzu ziyarət etdik



Hacı Qaraman Çələbi XVI əsrin sonu XVII əsrin əvvəllərində islamı irşad etmək üçün Diyarbəkirdən Azərbaycana gəlmişdir. O, Cəbrayıl rayonu ərazisində gəlmiş, əvvəlcə Niftaltılar və Nüsüs kəndləri arasındakı yerdə özünə məskən salmış, sonralar Çələbilər kəndinə köçmüşdür. Hacı Qaraman Cəbrayıl zonasından olan Gülləhmədın qızı Yetərlə evlənmiş və bu torpaqda böyük irşad işi aparmış, çoxlu kəramətlər göstərdiyinə görə "Xızır" ləqəbi almışdır. Hacı Qaramanın dəfn edildiyi məzar sonralar ocaq kimi müqəddəs olmuşdur. Çələbilər kəndindəki məscid Hacı Qaraman tərəfindən inşa edilmişdir. Hacı Qaramanın adı məşhur oğuz türklərindən olan Qaraman tayfasından gətirilmişdir. Əhməd Çələbinin Mustafa və Muhəmməd adlı iki oğlu olmuşdur. 7-ci törəməsi olan Şıx Hacı Qasım Çələbi onun irşad işlərini yüksək səviyyədə davam etdirmişdir. Bugünkü çələbilər onun törəmələridir. ("Çələbi" sözü dünyəvi dini termin olub Allaha sevən şair, bilici mənasını verir.)
Bu nəslin daha bir görkəmli nümayəndəsi Əli Çələbi Cəbrayıl rayonunun Sirik kəndində 1928-ci ildə anadan olmuşdur. Ömrünün sonunadək həmin kənddə xalqa aqsaqqallıq etmiş, təməli qoyulan xeyirxah işlərinə duaçısı, hüzuruna pənah gətirənlərin yardımçısı olmuşdur.

Yolumuzda davam edirik. Gözümün önündə canlanır- Məmləkətin bütün varlığı toplanıb düşməne qarşı polad bir sipər təşkil etmişdir. Əlimizdən çoxdan alınmış haqqı bu gün dünyaya bildiririr. İgidlər irəliləyir. Budur, bir mina partladı 4 cəngavərin hərsi bir səmtə düşdü, qısa zaman sonra qolunu itirən əsgər ağrını hiss etmədən dostlarını səsləyir, təəssüf cavab ala bilmir. Əmin olmağcün sürünərək yanlarına gedir. Son vəsiyyətini - anasına, övladına son sözlərini (Anamı öp, ona öldüyümü söyləmə, yazıqdır) deyən də olur, aldığı qəlpə yaralarından son dəfə səməyə baxanlar da. Növbəti iki şəhid - bir yerdə biri yaranlanmış artıq can verir, digəri onu belinə yükləyib qəntər içində siğınacağa aparmağcün irəliləyir, lakin növbəti güllə səsi onun və yaralı dostunun yixılmasına səbəb olur. Buludlar kişinir, göy qan ağlayır gürdüklərindən. Burdakı geniş çöllərin, duru çayların, güllü cəmənlərin yaxşı ki danışmağa dili yoxdur. Yoxsa bu hadisələri danışmağa nə sözlərin gücü çatar ifadə etməkdə, nə də onu dinləyənin ürəyi. Elə bil Göz yaşlarım sözlərin yolunu kəsir. Aaramla yağan çiskin, yağış da

sanki bizim duyduqlarımızı duyur və bizə təsəlli olaraq onlarda ağlayır. Görəsən, yağın bu yağış ovucda sıxılıb qalan qanlı bənövşələri, hər kol dibində qalan şəhid qanlarını yuyub aparırıq? Hər kəs daş heykəl olub donub qalmışdı, heç nə duymur, heç nə eşitmirdi. Mən əminəm ki, mənim gözümdə canlananları onlar da yaşayır və görür.

Avtomobillərsə dayanmadan irəliləyir.. İlahi necə gözəl bir hisdir doğma diyarını görmək-elə doğma ki doğulmadan, yaşamadan görmeden, doğmalarının xatirələri ilə doğmalaşan diyar.

Budur Hovuslu kəndi öz aramızda doğma səslənən "Kolavat məhəlləsi", Sirik, Çələbilər, Niftaltılar kəndi, Qala dağı.

Elə bil təbiət belə bizi salamlayır, bizə öz gözəlliyinin bütün tərəflərini göstərməyə çalışır-aydın səma, buludların düzülüşi, çiçəklərin, güllərin ətri və forması hər biri səslənir sanki: "Bax necə gözəlem və bunlar sizin üçün, öz doğmalarınız üçün xarabalıqdan cənnətə doğru dəyişim keçirirəm yenidən canlanıram" 31ildir quruyan Quyuy

kimi niyə bu gün səndə su var idi sən bizə nə demək istəyirsən, gözəl təbiət? İnanıram ki, bu şəhidlərimizin ruhunun rəmzidi. Axı bu torpaqlar müqəddəs şəhid qanı ilə suvarılmışdı. Əlləri günahsız insanların qanına bulaşmış qatilləri çıxardığımız bu torpaq sanki indi rahat nəfəs alır. Mən də bu saf havanı ciyərlərimə çəkir, ətrafdakı gözəlliklərin şəklini çəkməyə çalışıram, amma bu şəkillər belə bu gözəlliyi olduğu kimi əks etdirmir.

Nəhayət, Hacı Qaraman ziyarətində olduq.

Bu müqəddəs yerlərə doğru addımladıqca beyindəki bütün arzular, edəcəyin diləkləri xatırlaya bilmirsən, çünki burda gözlər, ürəklər danışır, bütün dileklər, arzular yanaqdan axan yaşlarda öz ifadəsini tapır. Necə qəribə bir hisdir, öz övladını nənə, babasının hüzuruna gətirmə, ona təqdim etmə..

Çoxu əylənir, təbiətin gözəlliyinə valeh olur. Həssas insanlarsa danışmır, sadəcə izləyir göz yaşlarıyla insanların hissələrini, düşüncələrini. Müqəddəs şəxslərin ruhu sanki gözəllikdən canlanır, onların varlığını bir daha elə oradaca hiss edir... Nəhayət, gəldik catdıq uşaq-

lığımızdan bəri tərifi eşitdiyim Sirik kəndinə-"Anamızın qoruduğu, sakinlərini qarşıladığı kəndə"

Bu necə görüntüdür? Bir Xanım (hər kəsin qəlbində taxt-tac quran, heykəllənən Fatma nənəm) övladlarını ayaqüstə qarşılayır, onları ziyarətində görməkdən necə məmnundur. Övladlarısa "Gənc deyiləm, daha canda can qalmaq."

Oxşadığın saçlarımı görmüylə çox ağarib" duyğusuyla abidəyə yaxınlaşır. Sanki Fatma nənə təbiətlə sözləşmişdi həmin günü bir başqa gözəl etmişdir. Oraya doğru addımlayırdı, o qədər məsafəni bilmirəm niyə amma piyada getmək istədim. Gözəl kəndimizin çiçəklərindən dəstə bağladım, keklikotur yığdım, yabanı alçanın dadına baxdım. Görmək istədiyimiz daha çox yerlər var idi. Təəssüf ki, zaman məhdudluğu izin vermədi.

Saat 20:00 geri qayıdırıq. Gəlişimdən fərqli olaraq dönüşümüz rahat, sevincli, yolumuz hamar, ruhumuz dopdolu, əhvalımız isə daha xoşdur. Buradan aldığımız enerji canımızdakı bütün qara magiyaları, mənfii düşüncələri yuyub aparılmışdı. Artıq kaş mən də gedib görərdim! Doğurdanmı elə gözəldir? Tərəddüdü düşüncələrin cayanğından qurtulmuşdum. Deyilən qədər deyilməmiş bu diyarlarda gözəlliyi, doğmalığı, insana verdiyi adını qoya bilmədiyim xoşbəxtliyin təsvirini nə yazılan əsərlər, nə şeirlər, nə mahnılar, nə ata-babalarımızın danışdığı xatirələr, nə də mənim yazdığım bu məqalə əks etdirməkdə aciz qalır. Biz yenə gələcəyik, doğma yurdum, bu dəfə daha fərqli - qurmağa, abadlaşdırmağa. Kimisi dərs keçməyə, kimisi xəstə qəbul etməyə nəticə etibarilə bir məqsəd üçün çalışacağıq səni dirçəltmək. Qeyd edim ki, ilk olan heç nə unudulmamacıq, beynimizdə, zehnimizdə dərin iz buraxacağıq...

Bu neməti bizə yaşadan Rəhbərlikdən şəhidlərimizə rəhmət, qazilərimizə şəfa diləyirəm. Digər bir diləyimiz isə neçə belə toplulma gəlməyi qismət etsin, say əskikliyi olmadan, artım olsun ki əskiklik olmasın növbəti gelişdə bizimlə "O da" gəlmişdi düşüncəsi olmasın. İlahi Amin!

Hörmətlə:

Çələbi Sevgisiylə yögrülmuş Süllhanə HƏSƏNLİ

Bu yaxınlarda uzun illər görmədiyim, qaçqınlıqda uzaq rayonların birində müvəqqəti məskunlaşmış həmkəndim Güllər xala bizə gəlmişdi. Doğrusu, onun gelişini bizi ailəlikə çox sevindirirdi. O, əvvəlki tek yəne də sağlamlıq və gümrah görünürdü. Bizimlə görüşməyə də çox sevinirdi. Xalamolduqca gümrah olmağa yanaşı, həm də çox çəvik idi. Əvvəlki təravətinin xeyli hissəsini qoruyub saxlaya bilmişdi. O, söhbət zamanı sevinçək dedi: - Bacı oğlu, biz doğma yurd-yuvamdan perik salındığımız 1993-cü il avqustun 23-dən başqa bu rizona qaçmalı olduq. Erməni vandalları rayonumuzu qəfil hücum etdi, bizi qəfil mühasirəyə saldılar. Əlimiz heç yərə çatmadı. Biz ancaq canımızı götürüb güclə qaça bildik. Bütün ev-eşiklərimiz hamısı qaldı. Hətta evlərimizin qaraplarını açmağa yağ düşməni imkan vermədi. Ancaq ölümün ağzından özümüzü güclə qaçırda bildik. Mühasirəyə salındığımızı görə çıxış yolu ancaq Xudafərin körpüsünə tərəf qaçmaq idi. Biz də dərhal ora qaçdıq. Körpünün ağzında bir neçə gün qalmalı olduq. İrana tez keçməyə icazə verilmədi. Lap çıxılmaz vəziyyətə düşdük, bərk sarsıntı və teləş keçirdik. 3 gün orada qalmalı olduq. Nəhayət, çox çətinliklə İrana keçə bildik. Oradan da İmişli rayonuna gəldik. Sərhəd yanı yerləşən Mərzəli kəndindən SSRİ ərazisinə çıxdıq. Orada qaçqınlar üçün yaradılmış qəragahdan məskunlaşmaq üçün verilən kağızı alıb, Sabirabad rayonunun ən ucaq kəndlərindən birində müvəqqəti məskunlaşmalı olduq. Düzüdü, qərbət eldə ilk illər çox çətinliklərlə üzleşdik. Çox iztirablar, əziyyətlər çəkdi, çox darıxdıq. Amma çətinliklərə sine gərdik, dözdük. Nəhayət, bir-birindən çətin illər ötüb keçdi. Üzleşdiyimiz çətinliklər amma bizim iradəmizi qıra bilmedi. Qəlbimizdəki yurd-yuva sevgisi heç vaxt üzülmedi, azalmadı. Əksinə, qəlbimizdəki ümidlər gündən-günə güyməyə başladı. İnamımız heç üzülmedi. Həmişə inandıq ki, biz öz atababa torpaqlarımıza, doğma yurd-yuvalarımıza qayıdacağıq. O yerlərin işıqları yenə də yanacaq. Həyat yenə də əvvəlki kimi öz axarına düşəcək. Yağı düşməni öz cəzasını alacaq. Tarixlərin boyu vətəni, torpağı olmayan, onun-bunun qohtuğuna girib gizlənen yağı düşməni, ermənilərin bu hiyləsi, bu riyakarlığı da bir gün açılacaq. Dünya onun riyakarlığını, mənfurluğunu, necə rəzil ol-

Birliyimiz var olsun...

duğunu görəcək. Axı, siflər həmişə uzun illərdən sonra açılır. Heç vaxt gizli qalmayıb. Bunu hamı yaxşı bilir. Haqq həmişə qalib gəlir.

Xalam qaçqınlıq zamanı başlarına gətirilən hadisələrdən, üzleşdikləri dəhşətli münasibətlərdən danışdıqca qəhər onu lap bərk boğurdu. O, bir təhər özünü ələ alıb göz yaşlarını silirdi və dedi: - Mən, 1418 gün davam edən Böyük Vətən müharibəsini də görmüşəm. Başarıya qana çaxlayan Hitler də dünyanı bir vaxtlar işğal etmək istəyirdi. Amma o, gəstəriş vermiş ki, tutduqları böyük tikillərə, tarixi abidələrə heç vaxt toxunulmasınlar. Onları dağıtmalarını, uçurmasınılar. Amma bu erməni vandalları bizim Araz-boyu kəndləri işğal edərkən dərhal da od vurub evlərimizi də yandırdılar. Hətta yananan evlərin tüstüsü İrana adlanmışdı. Biz bunu İrandan aydınca gördük. Tarixdə düşmənlər, qaniçənlər, cəlladlar çox olub, amma bu erməni mənfurları, vandalları, erməni qaniçənləri kimiləri belkə də heç olmayıb. Bu mənfur düşmənlər çox qəddar, rəhimsiz, qaniçəndirlər, amansız cəlladlardır. Bütün tarixlərdə bizi onlara yaxşılıqlar etmiş. Həmişə süfrələrində əyləşib halal çöreyimizdən, suyumuzdan bolbal yeyib-içiblər. Amma sonradan onlar bizlərə qarşı çox nan-kor çıxdılar, "qoyun dərisində qurd" olduqlarını bir daha sübut etdilər. Öz tarixi xislətlərini, iç üzlerini yaxşı açdılar. Tarix sübut edir ki, onlar başqa ölkələrdən köçürülüb bizim ərəzilərə gətiriləblər. Həmişə də öz böyük qardaşlarına siğınblar. Onlardan güc alıblar. Sonradan illər keçdikcə özlərinə yavaş-yavaş yerd-yurd salandan sonra bildiklərini ediblər. Məskunlaşdıqları ərəziləri, torpaqları yavaş-yavaş özünü küələndirməyə çalışıblar. Bu məqsəd üçün onlar hər cür hiyləyə, kələyə əl atıblar. Hətta bizləre, xalqımıza qarşı tarixlərin boyu çoxlu soyqırımlar, terrorlar da törədiblər. Bu xüsusiyyətlər yağı düşmənin xislətləridir. Onu dəyişmək heç cürə mümkün deyil. Keçmiş tarixə nəzər saldıqca mənə bərk ağlamaq tutur. Bu cəlladların, bu qansızların müxtəlif tarixlərdə törətdikləri

qırğınlar, soyqırımlar xüsusilə Xocalı faciəsinin oxşarı, bənzeri heç tarixdə yoxdur. Bunlar həmişə bizə qarşı bax beləcə qəddar, rəhimsiz, rəzil olublar. Bizdən daim intiqam, qisas almağa çalışıblar. Hətta uşaqlarını da indi bu ruhda böyüdüb tərbiyə edirlər. Axı biz onlara heç vaxt pis olmamışıq. Həmişə onlarla yaxşı qonşuluq etmişik. Onlara humanizm göstərmişik, daim kömək etməyə çalışmışıq. Bizim yaxşılığımızın əvəzində isə onlar bizlərə çox pislilik ediblər. Allah onların gec-tez bəlasını verəcək. Həyatda hər kəs nə pislilik edirsə, özünə edir. Xeyli qəhərlənmiş Güllər xala sözüne ağlaya-ağlaya davam etdi: - 1993-cü ildən dişi qana batmış erməni vandalları öz iyran, çirkin niyyətlərindən yəne də dönməyərək özlərinə torpaq "payı" qopartmaq üçün 2020-ci il sentyabrın 27-də gəca yarısı bizim torpaqlarımıza qəfil hücum etdilər. İlk zərbəni onlar Tovuz rayonuna və onun kəndlərinə, sonra isə Tərtər şəhərinə vurmağa başladılar. Qeyrətli, qorxmaz, cəsarətli və rəşadətli xalqımız ilk gündən bir yumruq kimi birləşib Vətəni müdafiəyə qalxdı. Dövlətimizin müdrik Prezidenti, Silahlı Qüvvələrimizin Müzəffər Baş Komandanı, möhtərəm İlham Əliyevin bir çağırışı ilə, onun havaya qalxmış demir yumruğu ətrafında xalqımız dərhal six birləşdi. Bir anda hər bir əsgər oldu. Qəlblərdə vətən, torpaq, xalq sevgisi aşıb-daşdı. Hamı cəhbəyə tələsdi. O demir yumruq havaya qalxanda sanki dünya titrədi. Yaşadığı, məskunlaşdığı ölkələrəndən asılı olmayaraq, bütün azərbaycanlılar vahid ideya ətrafında six birləşdilər. Qəlblərdə vətənpərvərlik ruhu daha da coşdu. Gündən-günə daha artmağa, fəallaşmağa başladı. Bu birlik gündən-günə gücləndi, iriləşdi. Var olsun cənab Prezidentimiz, Ali Baş Komandanımız! Onun çox müdrik, dərin, hərətləşli siyasetində az vaxt ərzində yağı düşməne, dişindən dimağınadək silahlanmış faşist erməni ordusuna ağır zərbələr vuruldu. Onun "əfsanəvi" ordusu nəzər madağın edildi. Yağı düşməni, erməni vandalları xalqımızın iradəsinə qırmaq, gözünü qor-

xutmaq üçün hətta Bərdə və Gəncə şəhərlərinə bir neçə dünyada qadağan olunmuş dağdığı bombalar və raketlər də atıb xalqımızın iradəsinə qırmağa, gözünü qorutmaq istədi. Düzüdü, bu zərbədən bir neçə evlər də dağıldı. Mülki şəxslərdən ölən və ağır yaralananlar da çox oldu. Amma bütün bunlar müdrik, rəşadətli, qüdrətli, qürurlu xalqımızı ruhdan heç salmadı. Əksinə, müdrik xalqımız cənab Prezidentimizin ətrafında daha da six birləşdi. Bu birlik xalqımızın cəsarət, qəyret, yenilməzlik simvoluna çevrildi. Xalqımızın çətin anda demir yumruq ətrafında six birləşməsinə göstərdi. Sübut olundu ki, xalqımız haqq yolundadır. Biz öz torpaqlarımızı erməni işğalçılarından azad edirik. Cənab Prezidentin havaya qalxan demir yumruğu xalqımızın birlik rəmzidir. Onun zərbəsi çox ağırdır. Onda dünya boyda güc var. Onda haqq-ədalət uğrunda qələbə, zəfər, səsədi var. Var olsun yenilməz, meğrur xalqımızın demir birliyi! Bu birlik xalqımıza böyük sevinc, fərəh, zəfər, qələbə bəxş etdi. Çox şükürlər olsun ki, bu birlik sayəsində yağı düşməni çox ağır, sarsıdıcı zərbələr vuruldu, yağının bel qırıldı. Onlardan intiqam, qisaslar alındı. Çox sağ olsun Cənab Prezidentimiz, onun qurduğu, yaratdığı və başçılıq etdiyi Müzəffər ordumuz. Onlar cənab Prezidentin başçılığı ilə yeni bir zəfər tarix yazdılar. Bu şanlı tarix əbəd olaraq hər an, hər dağda, hər saat xalqımız tərəfindən daim qürurla yad ediləcək, xatırlanacaq. Çalınan bu zəfər, əldə etdiyimiz böyük uğur, cəhanşümül qələbə gələcək nəsillərə bir örnək olacaq.

Mən də bir ana kimi indi bu qazandıığımız böyük zəfərdən çox qürur duyuram. Sevincim yərə-götə sığmır. Ömrümə sanki bir ömür də calanıb. Allahın lənətinə gəlsin bu yağı düşməni, erməni vandallarını! Doğrudan onlar nə qədər qəddar, qaniçən, despətdurlar. Onlarda insanlıq qanı yoxdur. Onlar başqa ölkələrdən gəlmədlər. Bizim şəhərlərimizi, qəsəbələrimizi, kəndlərimizi onlar necə dağıdıblar, viran ediblər. Hələ bunlarla kifayətlənəməyib məşəllərimizi də qırıb dağıtıblar. Hətta ayrı-ayrı rayonlardan olan faydalı qazıntılarımızı da çıxarıb aparıblar. Hələ bu bir yana, hətətlərdə olan müxtəlif meyvə ağaclarını da qırıb aparıblar. **(Ardı səh. 8-də)**



Komitə sədri folklorşünas alimi təbrik edib

Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri Fazil Mustafa AMEA Folklor İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, "Xudafərin" qəzetinin baş redaktoru Dos.Dr. Şakir Albaliyevə təbrik məktubu ünvanlayıb.



Milli ideoloji araşdırmaları ilə ün qazanmış alim 55 illik yubileyi ilə bağlı yazılan təbrik məktubunda onun həyat və fəaliyyətinin ən ümdə məqamlarına vurğu edilib:

"Hörmətli Şakir müəllim,

Sizi 55 illik ələmətdar yubileyinizlə bağlı təbrik edir, elmi, ictimai və mətbu fəaliyyətinizdə yeni uğurlar diləyirəm!

Çox şadam ki, bu ilki yubileyinizi işğaldan qurtulmuş doğma Cəbrayılda mədəni quruculuq, abadlıq işlərinin yüksək vüsətlə davam və inkişaf etməsinin sevinci, qüruru içində keçirirsiniz.

Siz 1989-1995-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsində təhsil almısınız. Tələbəyken - 1992-ci ildə I Qarabağ müharibəsinə qatılaraq, Cəbrayıl, Füzuli rayonları uğrunda döyüşlərdə iştirak etmişiniz.

2006-cı ildə "Azərbaycan məişət nağıllarında Şah obrazı" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını uğurla müdafiə edərək filologiya üzrə fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsinə, 2011-ci ildə dosent elmi adına layiq görülmüşünüz.

Məqalələriniz bir sıra yerli və xarici elmi jurnallarda dərc olunur.

"Azərbaycan məişət nağıllarında şah obrazı" (Bakı, 2008), "Sədnik Paşa Pirsultanlı poeziyasına bir baxış" (Gəncə, 2011), "Sona Xəyal yaradıcılığına bir baxış" (Bakı, 2011), "Özüm, Taleyim, Tanrım" (Bakı, 2012), "Cəbrayıl rayonunun toponimləri" (Ensiklopedik bilgi kitabı; orta; Bakı, 2014), "Cəbrayılı Milli Qəhrəmanlar" (Bakı, 2019), "Azərbaycanda doğum mərasimi: funksiyası və semantikasi" (Bakı, 2020), "Xalq bayramları probleminin nəzəri əsasları və Novruz" (Bakı, 2020) və b. kitablarınız gün üzü görüb.

AMEA Folklor İnstitutunun Mifologiya şöbəsinin aparıcı elmi işçisi olaraq öz əsərlərinizdə Azərbaycan xalqının tarixi yaddaşında önəmli yer tutan folklor örnəklərinin ritual-mifoloji semantikasi, yaradılış simvolikasının vahid etnokulturoloji sistemdə yerli, bayramların etnososial birgəliyin qorunmasında rolunu və s. problemlərin araşdırılmasına geniş yer vermiş, bir sıra elmi yeniliklərlə çıxış etmişiniz.

2009-cu ilin yanvar ayından "Xudafərin" qəzetinin baş redaktorusunuz.

Azərbaycan Prezidentinin 22 iyul 2020-ci il tarixli Sərəncamı əsasında respublikamızda kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafında xidmətlərinizə görə "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilmişiniz.

Sizi yaradıcılıq uğurlarınız və yubileyinizlə bağlı Mədəniyyət Komitəsi adından bir daha təbrik edir, ən xoş diləklərimizi yetirirəm!"

Minnetdarlıq məktubu

Çox hörmətli Millət Vəkili, Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri Fazil müəllim!

Bu günlərdə 55 illik yubileyimlə bağlı olaraq mənə ünvanladığınız təbrik məktubunuzdan çox xoşhal oldum. Bizim biri-birimizi şəxsən tanımadığımız halda Sizin bir millət vəkili olaraq yazdığınız məktub həqiqətən də çox təsirləndiricidir. Əlbəttə, bu, bir millət vəkili kimi Sizinmenim şəxsimdəlm adamlarına olan həssas qayğı və diqqətinizin ifadəsidir. Bu, Milli Məclisdəki fəaliyyətiniz dövründə ekran vasitəsilə görüş tanışdığımız Fazil Mustafa şəxsiyyətinin həm də həyatdakı real fəaliyyətinin göstəricisidir. Çünki biz Millət Vəkili Fazil Mustafanı obyektiv və vətənpərvər ziyalı kimi tanıyır, hər çıxışını böyük maraqla və

rəğbətlə qarşılayırıq.

Böyük şairimiz Səməd Vurğunun gözəl deyirdi: "Könüldən könülə yollar görünür". Ekran vasitəsilə görüş tanışdığım Fazil Mustafa şəxsiyyətinə - ziyalılığına qarşı qəlbində bəslədiyim sevgi hissimin realıqda əvəzini - cavabını mənə bəxş etdiniz.

Bir daha Sizə millət vəkili və ziyalı kimi ictimai-siyasi həyatda uğurlar arzulayıram və dərin minnetdarlığımı bildirim!

Dərin hörmət və ürvi duyğularla:

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Folklor İnstitutunun "Mifologiya" şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, "Xudafərin" qəzetinin baş redaktoru, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Şakir Əlif oğlu Albaliyev.

"Xudafərin" "Qarabağ gündəliyi"ndə



Bu günlərdə İctimai TV-də yayınlanan "Qarabağ gündəliyi" verilişində "Xudafərin" qəzeti barədə süjet təqdim edilmişdir.

6 mart 2024-cü ildə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Folklor İnstitutunun

"Mifologiya" şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Şakir Əlif oğlu Albaliyevin "Azərbaycan xalq bayramlarının ritual-mifoloji əsasları və etnokulturoloji semantikasi" mövzusunda (5719.01- Folklorşünaslıq) ixtisası üzrə filologiya elmləri doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiya işi elmi

Süjetdə 1932-ci ildən Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin rəsmi orqanı olaraq fəaliyyət göstərmiş "Kolxozçu", sonralar isə Cəbrayıl ziyalılarınin təklifi ilə "Xudafərin" adlandırılan bu mətbuat orqanının milli ruha sadiqliyi xüsusi vurğulanmışdır.

"Xudafərin" qəzetinin baş redaktoru, fil.ü.f.d., dosent Şakir Albaliyev bu mətbuat orqanının cəbrayılın birlik rəmzi olduğunu, qayıdış ümidlərini əks etdirdiyini bildirmişdir. O, 1993-cü ildə qəzetin nəşrinə qısa müddətlik fasilə verildiyini, lakin sonradan davam etdirildiyini qeyd etmişdir.

dir. Baş redaktor qəzetdə dövlət səviyyəli xəbərçülə yanaşı, həm də ədəbi, bədii, publisistik yazıların çap edildiyini xatırlatmışdır.

Şanlı Qarabağ zəfərindən sonra Azərbaycan Respublikası Prezidenti, cənab İlham Əliyevlə Cəbrayıldə olan görüşdə "Xudafərin" qəzetini Prezidentə təqdim etdiyindən fərəhlə söz açan Ş. Albaliyev, qəzetin gələcək perspektivlərindən də danışıbmışdır.

Aygün MUSAQIZI,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru

Elmi seminar keçirilib



seminarda müzakirə edilmişdir.

İddiaçı mövzu ilə əlaqədar seminar üzvlərinin irad və qeydlərini ətraflı cavablandırmışdır. Yekdil qərara əsədən dissertasiya işi məqbul hesab edilmiş və müdafiəyə təqdim edilmişdir.

Fil.ü.f.d., dosent Şakir Albaliyevə uğurlar arzulayıram.

Aygün MƏMMƏDOVA,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru.

(Əvvəlki səh.7-də)

Ayrı-ayrı ərəzilərdə olan tarixi abidələrimizi də söküb dağıdıblar. Hətta lazimi, dəyərli hissələrinə də söküb dağıyıblar. Onlar Laçından. Kəlbəcərdən köçərkən hətta evlərdə od vurub yandırr, həyətlərdəki və ətrafdakı ağacları da doğruyib maşınlaraya yığıb aparıblar. Hətta qapılarında saxladığıları heyvanları kəşib yolum qıraqlarına töküdürlər. Bundan ürkəli soyumayan yağı düşmənin qalın meşələrdə od vurub, onları odlayır, sanki öz qisasını meşələrdən çıxmaq istəyirdi. Adımı yandıran odur ki, bu vandallar, bu rezillər, bu qəddarlar hər şeyə qarşı çox sərtlik, rezillik, qeyri-insani münasibətlər göstərir, hər şeydən intiqam, qisas

Birliyimiz var olsun...

almağa çalışırlar. Hətta bunların ziyalıları da eyni bəsit düşüncəyə, eyni xarakterə malikdir. Erməni orta məktəbinin direktoru köçən zaman od vurub, orta məktəb binasını yandırır. Özü də kənarda durub ona böyük maraqla tamaşa edir. Bu, rezillik, qəddarlıq, vəhşilik deyilmi? İnsan nə qədər simasız, mənəviyyətsiz olar?! Hələ bütün bunlardan başqa bizim məscidlərimizi, inam yerlərimizi ucub dağıdıblar. 67 məscidi ucub viranə ediblər. Hətta bəzilərinə inək və donuz salıblar. O müqəddəs yerləri təhqir ediblər. Hətta işğal etdikləri ərəzilərdə olan bütün

qəbiristanlıqları uçub dağıdıblar. Orada olan sümükleri çıxarıb çölə atıblar. Çoxlu qəbirərin mərmərlərini də söküb dağıyıblar. Bizə hərtərəfli ağır zərbələr vurmağa çalışıblar. Bu ifilərin, ilanların, bu yaramazların hərəkətlərinə nə ad vermək olar?! Bəli, budur yağı düşmənin, erməni vandallarının tarix boyu iyrenc, murdar xisləti, çürük mənəviyyatları...
Xalam dəridən həsrət çəkib, sonra yana-yana sözünə davam etdi:
- İki gün bundan əvvəl televiziordan eşitdim ki, ermənilər Şuşa şəhərini işğal edərəkən, şəhəri lap talan-tarac ediblər. Tarixi abidələrini də söküb

dağıdıblar. Hətta oradakı müzeydən 120 ədəd xalça aparıblar. Üzeyir Hacıbəyovun, Bülbülün, Xurşud Banu Natəvanın və başqalarının evlərini də dağıdıb, orada olan qiymətli əşyaları da aparıblar. Bundan ürəyi soyumayan yağı düşmənin hətta Şuşaya gələn su borularını da əvvəlcədən partladıb, qalanlarını da dəşikləyiblər ki su gətməsin. Hələ onu da eşitdim ki, Molla Pənəh Vaqifin tarixi məqbərəsinə söküb dağıdarkerən orada olan qiymətli əşyaların hamısını aparıblar. Açıgöz, yaramaz düşmənin əlinə düşmüş fürsətdən istifadə edərək hər tərəfi dağıdıb, viran edib. Hətta başqa sahələrdə yanaşı, bizə ekoloji cəhətdən də çox ağır zərbələr vurublar. 60 min hektar meşə sahəmizi on-

lar məhv ediblər. Meşələri qırımaqla yanaşı, hətta qalın yerlərini də odlayıblar. Köklərini yandırbilər. Adları "Qırmızı kitab"a düşmüş uzunömürlü ağacları da doğruyib dağıyıblar. Bax, beləcə onlar çoxlu ekoloji təxribatlar törədiblər, meşələri, mizə divan tutublar. Ayrı-ayrı rayonlarda, müxtəlif ərəzilərdə olan uzunömürlü çinar, fisdıq palıd, tut, qoz ağaclarını kəşib aparıblar. Hətta həmin ağacların köklərini də yandırbilər ki yenidən göyerməsin, bitməsin.

(Ardı var)

Bəhram SARICALLI,
Azərbaycan Jurnalistləri Birliyinin üzvü.

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

Yazıçı Yasif Nəsirliyə, qardaşı Gülhüseyn Mərdan oğlu Kazımlının vəfatından kədərləndiklərini bildirir və ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

İTMIŞDIR
Hüseynova Züleyxa
Fazil qızına 19.04.2007
ildə YAP Cəbrayıl rayon təşkilatı tərəfindən verilmis 420662 nömrəli üzvlük vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

Məmmədov Qulu Xıdır oğlu, Əsədova Gülayə Dadaş qızı, Quliyeva Püstə Hüseyn qızı, Əmiraslanov Rəhman Malikəjdər oğlu, Rəfiyev Nazim İsaq oğlu, Aliyev Hacı Alı Mürsəl oğlu və Sadıqov Sadıq Məhərrəm oğlunun

vəfatlarından kədərləndiklərini bildirir və ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Baş redaktor:

**Şakir Əlif oğlu
ALBALIYEV**

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınıb.
CİF 1209641
H/h:55233080000
kod: 200123
VÖEN: 9900003611
SWIFT kod: AIBAZ2X
M/h: AZ37NABZ01350100000000001944
Benefitsiarn hesabı: AZ27IIB410100C9443130139112
VÖEN: 8200035441
Ünvan: AZ 1073, Bakı şəh.,
Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə
"Azərbaycan" nəşriyyatı.
Telefon: (051) 441-15-82

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Materiallardakı faktların doğruluğuna müəlliflər cavabdehdir.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Xudafərin" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib.
albaliyevshakir@gmail.com
albaliyevshakir@rambler.ru
Sifariş №: 1116
Tiraj: 2000